

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2024 - 2025

Lappajärven kunta kv 19.12.2022 § 60

Sisälllys

1 TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNIELMA VUOSILLE 2024 JA 2025, YLEISPERUSTELUT .	4
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	4
1.2 Lappajärven kuntastrategia 2025	5
1.3 Yleinen taloudellinen tilanne	6
1.4 Suomen talous	7
1.5 Kuntien talous	8
1.6 Kunnan alue, väestö ja työpaikat	13
2 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	19
3. TALOUSARVIOTA KOSKEVAT YLEISPERUSTELUT	21
3.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnan perusteet	21
3.2 Talousarvio kokonaisuutena	22
3.3 Lappajärven kuntaorganisaatio	23
3.4 Menojen kehitys	25
3.5 Tulojen kehitys	27
4 KÄYTTÖTALOUSOSA	29
4.1 YLEISHALLINTO	29
4.1.1 Luottamushenkilöhallinto	30
4.1.2 Yleiset toimistopalvelut	32
4.1.3 Muu yleishallinto	33
4.1.4 Työllistäminen	33
4.2 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	34
4.2.1 Toimielimet ja projektit	34
4.2.2 Terveyspalvelut	34
4.2.3 Sosiaalitoimen palvelut	34
4.3 SIVISTYSTOIMI	34
4.3.1 Sivistystoimen hallinto	35
4.3.2 Esi- ja perusopetus	37
4.3.3 Peruskoulujen yhteinen ja muu toiminta	39
4.3.4 Lukiokoulutus	40
4.3.5 Ammatillinen ja muu koulutus	42
4.3.6 Kirjastotoimi	43
4.3.7 Vapaa-aika	44
4.3.8 Varhaiskasvatus	46
4.4 MUUT PALVELUT	48

4.4.1 Maaseutuhallinto ja hankkeet	48
4.4.2 Oikeudenhoito ja turvallisuus.....	49
4.4.3 Palo- ja pelastustoimi	50
4.5 TEKNINEN TOIMI	50
4.5.1 Yhdyskuntasuunnittelu	50
4.5.2 Yhdyskuntapalvelut	51
4.5.3 Toimitila- ja vuokrauspalvelut	52
4.5.4 Vesihuolto.....	53
4.5.5 Jätehuolto	54
4.5.6 Maa- ja metsätilat.....	54
4.5.7 Muu liikeluonteinen toiminta.....	54
4.5.8 Muu toiminta.....	55
4.5.9 Ympäristöpalvelut.....	55
4.6 ELINVOIMAPALVELUT	57
4.6.1 Kehitysvaliokunta	57
5 TULOSLASKELMA.....	58
5.1. Käyttötalousosa.....	58
5.2 Tuloslaskelma	60
6 INVESTOINNIT	61
7 RAHOITUSLASKELMA	64
8 HENKILÖSTÖ.....	65
9 TALOUSSUUNNITELMA	68
10 VESIHUOLTOLAITOS	73

1 TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2024 JA 2025, YLEISPERUSTELUT

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Visiomme hyvän elämän ja elämysten paikkana Euroopan suurimman Kraatterijärven rannalla ohjaa meitä vahvasti myös tässä talousarvio 2023:ssa ja taloussuunnitelmassamme vuosille 2024-2025.

Yleismaailmallinen tilanne on kuitenkin aiheuttanut ja aiheuttaa edelleen Lappajärven kunnalle ja koko yhteiskunnallemme monenlaisia haasteita. Tulevaisuuden näkymät ovat pitkälle epävarmat ja poikkeuksellisen vaikeasti ennakoitavissa.

Venäjän laajamittainen hyökkäyssota, inflaatio, energian hinta ja elintarvikkeiden sekä koko elämän perusedellytysten raju kustannusten nousu luo yksilöille ja kunnalle epävarmuutta ja ennennäkemättömiä haasteita.

Vuoden 2023 historiallinen siirtyminen muutosalueisiin ja verokertymän muutokset ottavat pian ensiaskeleitaan, jonka todellisia vaikutuksia me voimme vain isossa kokonaisuudessa arvailla.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämä oli 1.154.199,27 euroa ja tilikauden ylijäämä 399.629,14 euroa. Taseeseen kertynyttä ylijäämää oli yhteensä 1.553.828,41 euroa, mutta näistä positiivista luvuista huolimatta, meidän tulee tarkastella kokonaisuutta huolellisesti ja pitää yllä vahvaa kulukuria myös jatkossa.

Lainaa Lappajärvellä on yhteensä noin 14,550 miljoonaa euroa, joka tekee noin (2022) 5172 euroa / asukas, eli lainakantamme on kohtalaisen suuri.

Lappajärven investointipainotteiset suunnitelmat tulevaisuutemme ovat kuitenkin jatkossakin välttämättömiä, jos haluamme kuntana panostaa visiomme ja missiomme viitoittamalle tielle.

Lappajärvi haluaa olla ennakoluuloton, koko elämää arvostava, avoin ja yhteistyökykyinen, sekä kannustava kaikessa toiminnassaan kuntalaisille ja kunnassamme toimijoille matkailijasta – kesäasukkaihin.

Vallitsevasta maailmantilanteesta ja historiallisesta kuntauudistuksesta huolimatta, Lappajärvi on taloudellisesti vakaa ja toimintakuntoinen sekä vahvasti tulevaisuuteen katsova koko elämäkokoinen kunta.

Sami Masara

kunnanjohtaja

1.2 Lappajärven kuntastrategia 2025

Kuntastrategiassa päätetään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista (Kuntal 27 §).

Voimassa olevan Lappajärven kunnan Kuntastrategia 2025:n mukaan kunnan visio on Hyvän elämän ja elämysten paikka Euroopan suurimman kraatterijärven rannalla. Missio on Panostetaan ihmiseen ja palveluihin sekä nostetaan Lappajärvi eturivin asuinpaikaksi ja matkailukohteeksi. Arvot ovat: ennakkoluuloton, koko elämää arvostava, avoin ja yhteistyökykyinen sekä kannustava.

Strategian kärjet ovat:

- Koko elämän kokoinen asuinkunta
- Ovi yrittämiseen ja työhön
- Idearikkaasti resursseja käyttävä
- Eturivin matkailukunta.

Strategia sisältää tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka huomioidaan talousarviossa ja taloussuunnitelmissa.

Lappajärven uuden kuntastrategian valmistelu on aloitettu valiokuntatyöskentelyllä. Valiokunnat tekivät ehdotuksia toimenpiteistä kunnan kehittämiseksi. Kunnanvaltuusto kartoitti Lappajärven kunnan visiota, missiota ja arvoja sekä kärkitavoitteita valtuustoseminaarissa 1.- 2.10.2022. Kuntalaisilla oli mahdollisuus osallistua kuntastrategian valmisteluun kyselyn kautta tai osallistumalla kyläilloissa joko Itäkylässä tai Länsirannalla. Kuntastrategiaa käsiteltiin valtuuston iltakoulussa ja sen jälkeen valmistelu jatkuu valiokunta- ja viranhaltijatyönä. Valmistelun jälkeen strategia esitetään kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Lappajärven kunnalla oli Elinvoimapolitiittinen ohjelma, joka päättyi 2021. Sen päivittämistä ei ole aloitettu.

1.3 Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet ja kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Katsauksen mukaan maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin v. 2023.

Yhdysvaltojen talous supistui kuluvan vuoden ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä. Työllisyys on kuitenkin erittäin vahvaa, ja vallitsevan ajattelun mukaan talous ei ole taantumassa. Rahapolitiikkaa on kiristetty erittäin nopeasti, ja inflaatio näyttää jo hidastumisen merkkejä. Kokonaistuotanto kasvaa 2,1 % kuluvana vuonna ja 1,4 % v. 2023.

Katsauksen mukaan Kiinan talouskasvu on hidastunut huomattavasti kuluvan vuoden aikana. Jatkuvat koronasulut ja kiinteistösektorin ongelmat heikentävät näkymiä. Talouskasvu hidastuu 4,1 prosenttiin kuluvana vuonna. Ensi vuonna talous elpyy 4,6 prosentin kasvuun.

Euroalueen näkymät ovat synkentyneet Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen ja energiakriisin takia. Inflaation kiihtyminen on jatkunut, ja kuluttajien luottamus on alamaissa. Erityisesti Saksan näkymät ovat haastavat. Eteläinen Eurooppa sen sijaan on hyötynyt koronasulkujen poistumisesta. Tulevasta talvesta odotetaan energian saatavuuden takia erittäin vaikeaa. Kokonaistuotannon kasvu hidastuu 2,1 prosenttiin v. 2022 ja edelleen 1,3 prosenttiin v. 2023.

VM:n taloudellisen katsauksen mukaan Ison-Britannian talous supistui hieman vuoden 2022 toisella neljänneksellä suhteessa edellisneljännekseen. Brexitiin liittyvät ongelmat haittaavat erityisesti vientiyrityksiä. Kauppataaseen alijäämä onkin supistunut ennennäkemättömän suureksi. Kokonaistuotanto kasvaa 2,7 % v. 2022 ja 1,8 % v. 2023. Sen sijaan Ruotsissa kokonaistuotanto elpyi kuluvan vuoden toisella neljänneksellä heikon ensimmäisen neljänneksen jälkeen, mutta näkymät ovat yhä haastavat. Kokonaistuotanto kasvaa 1,8 % v. 2022 ja 1,6 % v. 2023.

Venäjän talous supistuu v. 2022 hyökkäyssodan takia, mutta aiemmin arvioitua vähemmän. Kokonaistuotanto supistuu 7 % v. 2022, ja epävarman tilanteen jatkuessa vielä 2 % v. 2023.

Japanin talous on hiljalleen elpymässä pitkään jatkuneiden koronarajoitusten poistuttua. Inflaatio on kiihtynyt varsin maltillisesti verrattuna muihin kehittyneisiin talouksiin. Keskuspankki ei ole kiristänyt rahapolitiikkaa, vaan harjoittaa sen sijaan edelleen ns. tuottokäyräkontrollipolitiikkaa. Kokonaistuotanto kasvaa 0,7 % v. 2022 ja kasvu hidastuu 0,3 prosenttiin v. 2023.

Katsauksen mukaan epävakaa tilanne kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla jatkuu ja inflaatio on yhä nopeaa lähes maailmanlaajuisesti. Energiakriisi ylläpitää nopeaa inflaatiota etenkin Euroopassa. Joitain merkkejä inflaatio-odotusten vaimenemisesta on ilmennyt Yhdysvaltojen ohella myös Euroopassa. Inflaation odotetaan laajalti hidastuvan vuoden 2023 kuluessa.

Lähde: Taloudellinen katsaus, Syksy 2022, Talousnäkymät,
Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:58

1.4 Suomen talous

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan alkuvuosi 2022 on ollut taloudessa, tuotannossa ja työllisyydessä selvästi odotettua vahvempi. Kotitaloudet ovat käyttäneet erityisesti palveluita, joita eivät voineet käyttää covid-19-epidemian vuoksi säädettyjen rajoitusten aikana. Ennusteen mukaan talouden kasvu hidastuu merkittävästi ensi vuotta kohti kuljettaessa. Katsauksen mukaan edessä on seisahtuvan kasvun vaihe, eikä talouden ajautumista taantumaaan voi sulkea pois. Epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima ja nousevat korot leikkaavat kulutuksen ja investointien kasvua kaikkialla.

EU:n elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) tuo menolisäyksiä etenkin vuosille 2022–2023, joiden rahoitus jatkuu vuoteen 2026 asti. RRF-rahoituksella tuetaan vihreää siirtymää, työllisyyttä ja osaamista, sosiaali- ja terveyspalveluita sekä digitalisaatiota. RRF:n menolisäykset kohdistuvat investointiavustuksiin, tukipalkkioihin, julkiseen kulutukseen sekä jonkin verran julkisiin investointeihin. Vuonna 2022 valtionhallinnon RRF-menot ovat lähes 500 milj. euroa, josta energiainfrastruktuurin ja uuden energiateknologian kehittämiseen ohjataan yli 110 milj. euroa uusia investointiavustuksia. RRF:n aiheuttamat menolisäykset katetaan ensivaiheessa EU:lta saaduilla tulonsiirroilla. Suomen maksuosuus elpymisvälineen rahoituksesta tulee maksettavaksi vuosina 2028–2058.

Julkisen taloudenpidon lähtökohta on, että tulot ja menot sovitetaan talouden suorituskyvyn asettamaan raamiin. Lisäksi julkisessa taloudessa pitää ylläpitää liikkumavaraa epäsuotuisamman kehityksen varalle. Taloudenpidon raami on ahdas ja jatkuva velkaantuminen ja muiden vastuiden kasvu syövät liikkumavaraa raamin sisällä.

Valtionhallinnon tuloja kasvattaa suotuista työllisyyskehitys. Suomen tavoitteena on nostaa tutkimus- ja kehittämismenot 4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä. Julkisen talouden suunnitelman mukaiset panostukset tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan edistämiseen kasvattavat valtionhallinnon menoja v. 2023. Lisäksi puolustusvoimien rahoitusta on kasvatettu etenkin vuodelle 2023 ja maahanmuuttomenojen oletetaan pysyvän aiempia vuosia korkeammalla tasolla. Menojen kasvua hidastavat covid-19-epidemian aiheuttamien kulujen poistuminen ja hallituksen alkutaipaleella sovittujen tulevaisuusinvestointien päättymisen.

Taloukskasvun hidastumisen myötä myös verotulojen kasvu hidastuu. Vuonna 2023 alijäämä kasvaa edellisvuodesta ollen n. 8,3 mrd. euroa, mikä on 3 % suhteessa BKT:hen.

Valtionhallinnon korkomenot kasvavat aiempia odotuksia korkeammalle tasolle. Vuonna 2023 tilinpidon mukaiset korkomenot ovat yli 1,7 mrd. euroa. Korkomenojen odotetaan nousevan 2,3 mrd. euroon v. 2026. Kasvavat korkomenot ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä.

Ennusteen mukaan vuoden 2024 taloukskasvu ei riitä tuottamaan tuloja tarpeeksi menojen kattamiseksi ja alijäämä on jäämässä suureksi. Keskipitkän aikavälin arviossa vuosina 2025–2026 alijäämän odotetaan heikkenevän edelleen nykyisestä.

Lähde: Taloudellinen katsaus, Syksy 2022, Talousnäköymät,
Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:58

1.5 Kuntien talous

Taloudellisen katsauksen mukaan vaikka paikallishallinnon kulutusmenojen kasvu hidastuu v. 2022 covid-19-menojen pienentyessä edellisvuodesta, sen rahoitusasema heikkenee yli miljardi euroa alijäämäiseksi (eli 0,4 % suhteessa BKT:hen), kun yhteisöveron korotetun jako-osuuden ja valtionosuuslisäysten kaltaiset tukitoimet päättyvät. Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät v. 2022 palvelutarpeen kasvun lisäksi hoito- ja palveluvelan purkaminen sekä hallitusohjelman mukaiset kuntien tehtävien laajennukset, joissa kustannukset nousevat vuosittain. Lisämenoja aiheutuu myös Venäjän hyökkäyssotaa pakenevien ukrainalaisten maahanmuutosta, josta syntyviä kuluja mm. opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille. Venäjän hyökkäys Ukraina on kääntänyt energian, raaka-aineiden sekä ruuan hinnat kuluvana vuonna jyrkkään nousuun. Pitkittynyt inflaationäkymä on nostanut korkotason uudelle tasolle.

Kunta-alalle kesällä 2022 solmittua palkkatarkistusta sovelletaan kaikkiin kunta-alan työntekijöihin. Niin sanottuun yleiseen linjaan sidottujen sopimuskorotusten lisäksi kunta-alan palkkausta uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027. Ohjelman mukaan kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 % sopimuskorotusten lisäksi.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Kuntahallintoon luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on hieman pehmennetty, sillä pienissä kunnissa mahdollisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ovat rajalliset. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Vuoteen 2023 ajoittuu sote-uudistuksen lisäksi myös hallituskauden päättyminen. Monet hallituksen määräaikaisten toimet lakkaavat ja kuntataloudesta poistuu esimerkiksi covid-19-avustuksia ja varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen laatu- ja tasa-arvohankkeita.

Kuntataloudesta siirtyy hyvinvointialueiden mukana investointeja arviolta 1,2 mrd. euron edestä. Kuntatalouden investointipaineet pysyvät kuitenkin mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja sen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään. On kuitenkin mahdollista, että talouden epävarmat näkymät, resurssien pullonkaulat, sekä kasvavat kustannukset siirtävät investointeja tuleville vuosille.

Kuntahallinnon alijäämän arvioidaan pysyvän n. 0,4 prosentissa suhteessa BKT:hen v. 2023. Kuntahallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa sen nimellisarvoa vuoteen 2023 saakka. Vaikka väestön ikääntymisestä aiheutuvat menopaineet helpottuvat sote-uudistuksen myötä, jää tulojen ja menojen välille edelleen hieman kasvavaa epätasapainoa. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen tarkastelujakson lopulla v. 2026.

Lähde: Taloudellinen katsaus, Syksy 2022, Talousnäkymät, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:58.

Vuoden 2023 kuntatalousohjelman mukaan valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus, ja valtion päättämät veroperuste-muutokset kompensoidaan kunnille.

Sote-uudistuksen voimaantulo tekee vuodesta 2023 historiallisen. Uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista siirtyy eniten kunnallisveroa, noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruisesti 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa.

Kunnille korvataan Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä syntyviä kustannuksia valtionavustuksella toteuman mukaisesti. Lisäksi korotetaan perusopetukseen valmistavan opetuksen määrärahaa 120 milj. eurolla, vapaan sivistystyön yhteydessä toteutettavan kotoutumiskoulutuksen määrärahaa 5 milj. eurolla sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä ja oman äidinkielen opetukseen tarkoitetun avustuksen määrärahaa 2,5 milj. eurolla.

Sähkön hinnan nousun vuoksi tuloveroon toteutettava määräaikainen sähkövähennys alentaa kuntien verotuloja. Vuonna 2023 on edelleen voimassa korotettu matkakuluvähennys, minkä lisäksi kuntien verotuloja vähentävät hieman myös ikääntyneiden työtulovähennyksen korotus, perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuun huojennus sekä T&K-toiminnan lisävähennys. Lisäksi ansiotuloveroperusteisiin tehdään ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus. Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen 1.8.2023 alkaen pienentää kuntien maksutuloja arviolta 29 milj. euroa vuonna 2023 ja 70 milj. euroa pysyvästi vuodesta 2024 lukien. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta. Tämä kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 milj. euroa

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:57

Hyvinvointialueiden rahoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuun siirto ja rahoitusjärjestelmää koskevat muutokset toteutuvat 1.1.2023, ja sisältyvät täten ensimmäistä kertaa kokonaisuudessaan valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen. Siirto tulee vaikuttamaan merkittävästi myös kuntien talousarvioon, sillä kuntien tulorahoituksesta lähtee yli puolet pois.

Hyvinvointialueiden kokonaiskustannukset vuonna 2023 ovat alustavan arvion mukaan noin 25 miljardia euroa, mistä valtaosa, noin 90 prosenttia (22,5 mrd. euroa) rahoitetaan yleiskatteisella valtionrahoituksella.

Hyvinvointialueiden tehtävät painottuvat toimialoille, joissa laskennallinen palvelutarve ja sitä myöden myös näiden tehtävien kustannukset kasvavat merkittävästi tulevana vuosina. Lisäksi hyvinvointialueiden laajenevat tehtävät ja velvoitteet lisäävät kustannuksia entisestään pakottaen kaikki alueet talouden sopeuttamiseen jo lyhyellä tai viimeistään keskipitkällä aikavälillä.

Kustannusten kasvua tulee aiheuttamaan myös palkkaharmonisointi sekä tietojärjestelmäratkaisujen yhdenmukaistaminen. Kireästä aikataulusta johtuen kunnat saattavat joutua ylläpitämään hyvinvointialueiden palvelutoiminnassa tarvittavia tietojärjestelmäympäristöjä myös 1.1.2023 jälkeen, mistä aiheutuu kunnille ylimääräisiä kustannuksia ja muita taloudellisia riskejä. Näiden korvaamiseen ei valtion talousarviossa ole esitetty rahoitusta.

Hyvinvointialueiden kustannusten kasvu aiheuttaa useassa kunnassa huolen lähipalveluiden saatavuudesta ja palveluverkosta. Lainsäädäntö ei velvoita hyvinvointialueita tiettyyn palveluverkkoon tai palveluiden maantieteelliseen saatavuuteen. Mikäli hyvinvointialueet karsivat perustason palveluita ja karsivat kuntien ylläpitämien kiinteistöjen käyttöä, heikentää se kunnan taloutta ja houkuttelevuutta.

Yhteistyötarpeet kuntien ja hyvinvointialueiden välillä ovat laaja-alaisia pitäen sisällään muun muassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, lasten, nuorten ja perheiden palveluita, ympäristöterveydenhuoltoa, järjestöyhteistyötä, työllisyyden hoitoa ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyjä. Yksi konkreettinen yhteistyön muoto ovat kuntien omistukseen jäävät soten ja pelastustoimen kiinteistöt, joissa hyvinvointialueet aloittavat toimintansa.

Jatkossa valtio, hyvinvointialueet ja kunnat yhdessä muodostavat julkisen talouden kokonaisuuden, joka vastaa kansalaisten peruspalveluista ja sosiaaliturvasta. Valtiontalouden alijäämä johtaa tulevaisuudessa julkisen talouden korjaamistoimiin, jotka kohdistuvat kaikkiin toimijoihin.

Mikäli uudistukselle asetettu kustannuskehityksen hillintää koskeva tavoite ei toteudu, lisää tämä suoraan kuntien talouteen kohdistuvia riskejä esimerkiksi valtionosuusleikkausuhan kautta. Riski kasvaa, mikäli hyvinvointialueiden talousarviot ylittyvät toistuvasti tai jos valtio muilla poikkeusjärjestelyillään hyväksyy lisärahoitustarpeet (pehmeä budjettirajoite) tai jos investointien tai hyvinvointialueiden työnjakoa koskevassa ohjauksessa epäonnistutaan. Mitä paremmin hyvinvointialueet pystyvät järjestämään lakisääteiset palvelunsa laskennallisella valtionrahoituksella, sitä enemmän vakautta se tuo myös kuntien talouteen ja sitä paremmat lähtökohdat se antaa julkaisen talouden tasapainottamistavoitteen toteuttamiselle.

Lähde: Kuntaliiton lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle 7.10.2022

Valtionosuudet:

Kuntien valtionavut (laskennalliset valtionosuudet, valtionavustukset ja veromenetysten korvaukset) ovat valtion vuoden 2023 talousarvioesityksessä yhteensä 5,4 mrd. euroa, mikä on noin 7,5 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta. Seuraavat kuvat selventävät valtionapujen vertailua vuosina 2022 ja 2023.

Valtion rahoitus kunnille 2022

Valtion rahoitus kunnille 2023

Kunnista hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset ja tulot

Siirtyvät kustannukset

=

Siirtyvät tulot

* Kuntien väliset kunnallisveroprosenttien vaihteluvälit ja kuntalaisten veroasteet pysyvät ennallaan 12,64 %-yksikön siirron jälkeen.

VALTIONKASSAMINISTERIÖ
ELYMINISTERIÖ

DATA

Myös valtionosuuskriteereitä muutetaan sote-uudistuksen seurauksena.

Uusia valtionosuuskriteereitä vuodelle 2023 (sote-erien lisäksi)

- Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen muutos
 - Tasausrajat uusiksi
 - Kiinteistövero 50 % painoarvolla mukaan tasauksen laskentaan
- Hyte-kerroin
 - Jaossa n. 103 miljoonaa euroa (18,66 €/as.)
 - Kuntien vaihteluväli laskelmissa 7-23 €/as., mediaani 17 €/as.
 - Lisätietoa elokuun Taloustorstaissa
- Väestönkasvu
 - Rahaa jaetaan 29 miljoonaa euroa
 - Saajina 59 kuntaa 1-26 €/as.
- Syrjäisyyssisän laskentatavan muutos
 - Rahaa jaetaan 63 miljoonaa euroa
 - 163 kuntaa saajina: 19 kuntaa 300-354 €/as., 51 kuntaa 100-299 €/as.

26

KUNTA
LIITTO

VOS-kriteeristön muutokset

Yksityiskohtainen jaottelu, perushinnat (€)	Nykytilanne	Puhdas siirto	Esitys
Ikärakenne:			
Ikä 0-5	9 685,98	7 671,30	7 671,30
Ikä 6	10 264,07	8 129,14	8 129,14
Ikä 7-12	8 561,08	6 780,38	6 780,38
Ikä 13-15	14 673,88	11 621,71	11 621,71
Ikä 16-18 (ehdotus 16 ja vanhemm)	4 709,16	-	60,00
Ikä 19-64	1 153,62	-	-
Ikä 65-74	2 299,72	-	-
Ikä 75-84	6 439,26	-	-
Ikä 85+	22 296,58	-	-
Muut lask.kustannukset:			
Sairastavuus	1 325,85	-	-
Työttömyysaste	103,04	89,64	65,50
Kaksikielisyys	317,67	276,37	276,37
Vieraskielisyys	2 231,32	1 941,25	1 620,00
Asukastiheys	44,88	39,05	39,05
Saaristo	437,23	380,39	380,39
Saaristo-osakunta	319,85	278,27	278,27
Koulutustausta	456,12	396,82	27,00
Lisäosat:			
Syrjäisyys	225,74	67,72	59,00
Saamen kotiseutualueen kunta	2 867,09	860,13	860,13
Työpaikkaomavaraisuus	68,50	20,55	12,15
Hyvinvoinnin ja terv. edistäminen (H)	-	-	18,23
Asukasmäärän kasvu	-	-	9,70

Sote-valtionosuuksien poisto ja perushintojen muutokset.

34

Valtionosuudet vuodesta 2024 eteenpäin:

Muutosrajoitin ja siirtymätasaus tulevat olemaan toistaiseksi pysyvä osa valtionosuuksia. Sote-siirtolaskelmat päivitetään lopulliseksi vuoden 2022 tilinpäätöslukujen mukaan vuoden 2023 aikana. Laskelmassa huomioidaan sote-kulujen muutos (TA22 – TP22) sekä verotulojen kehitys. Jos sote-kulut osoittautuvat TP22:ssä suuremmiksi kuin TA22:ssa ja verotulojen kasvu ei kata erotusta,

kunnilta leikataan valtionosuuksia hyvinvointialueiden rahoitustarpeiden kattamiseksi. Tämä muutos vaikuttaa kuntakohtaiseen laskelmaan vuodesta 2024 alkaen.

Kuntaliiton arvion mukaan valtionosuuksien taso vuosille 2024 ja 2025 tulee olemaan matalampi kuin vuonna 2023. Arvio perustuu olettaamaan, että kunnista hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset tulevat olemaan kuntien tilinpäätöksissä 2022 suuremmat kuin talousarvioissa ja siirtyvien tulojen kasvu ei kata tuota muutosta, jolloin erotus katetaan kuntien valtionosuuksia leikkaamalla.

Valtionosuuksien näin muuttuva taso tulee olemaan pysyvä (pl. normaalit vuotuiset indeksitarkistukset tai muut valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset tai lisäykset). Vuosina 2024 ja 2025 leikataan vielä erikseen vuoden 2023 mahdollinen ns. liikaa maksettu valtionosuus.

Edellä olevasta seuraa, että kuntien talousarvioon ja taloussuunnitelmaan vuosille 2024 ja 2025 on lähes mahdotonta arvioida valtionosuuksien määrää.

Verotulot

Sote-uudistuksen yhteydessä kuntien verotuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Ansiotuloveroja siirretään noin 13,6 miljardia euroa ja yhteisöveroja noin 0,9 miljardia euroa vuoden 2023 tasossa arvioituna.

Ansiotuloverotuksen muutokset toteutetaan nykyisen verojärjestelmän sisällä siten, että kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan 12,64 prosenttiyksiköllä ja valtion verotusta kiristetään vastaavasti.

Valtionverotuksen kiristäminen toteutetaan muuttamalla tuloveroasteikkoa sekä useita eri ansiotuloverotuksen vähennysten parametreja. Samalla valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjat yhdistetään. Tämä tarkoittaa sitä, että tulosta tehtävät vähennykset myönnetään jatkossa samoin perustein ja saman suuruisena sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa.

Ansiotuloverotukseen tehtävät muutokset toteutetaan niin, että niillä on mahdollisimman vähän vaikutusta verovelvollisten verotuksen tasoon. Uudistuksella ei ole tarkoitus keventää eikä kiristää kenenkään verotusta. Jatkossa ansiotuloista maksetaan nykyistä enemmän veroa valtiolle, mutta vähemmän kunnalle, jolloin kokonaisuutena verotuksen taso säilyy lähes ennallaan.

Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennetään yhdellä kolmasosalla ja valtion osuutta kasvatetaan vastaavasti.

Lähde: Soteuudistus.fi

1.6 Kunnan alue, väestö ja työpaikat

Lappajärven kunnan pinta-ala on 523,7 neliökilometriä, josta maata 420,9 ja vettä 102,8 neliökilometriä.

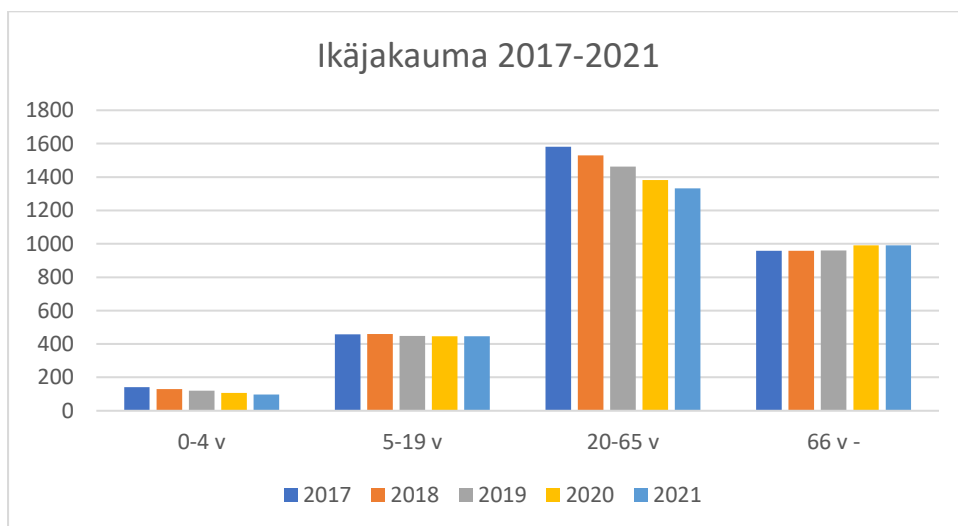
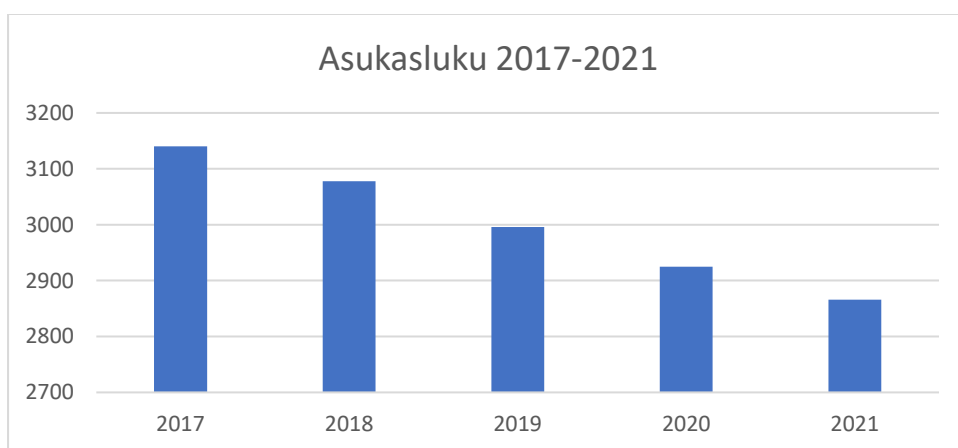
Lappajärvi kuuluu Etelä-Pohjanmaan liittoon, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueeseen ja Järviseedun seutukuntaan. Lappajärvi kuuluu EU-tavoitejaossa tavoite 2-alueeseen.

Lappajärven kunnan asukasluku on pienentynyt vuosittain, ja väestöennusteiden mukaan väkiluku tulee vähenemään myös tulevina vuosina.

Lappajärven kunnan väestön ja eräiden keskeisten palvelujen käyttäjien määrälliset muutokset vuosina 2017 – 2021:

	0-4 v	5-19 v	20-65 v	66 v-	Yht.
31.12.2017	142	458	1581	959	3140
31.12.2018	130	460	1530	958	3078
31.12.2019	121	448	1463	961	2996
31.12.2020	106	447	1382	990	2925
31.12.2021	97	446	1332	991	2866

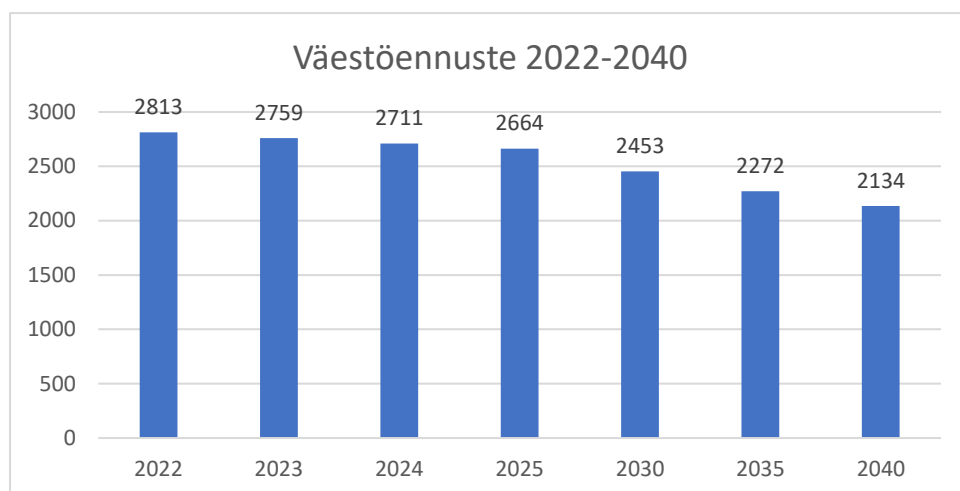
Lähde: Tilastokeskus

Lappajärven kunnan asukasluku väheni edellisestä vuodesta 59 henkilöllä (-2,0 %).

	2021
Väkiluvun muutos	-59
Väkiluvun muutos, %	-2
Alle 15-vuotiaiden osuus, %	14
15-64-vuotiaiden osuus, %	49,5
65 vuotta täyttäneiden osuus, %	36,5

Tilastokeskuksen pitkän ajan väestöennuste:

Väestöllinen huoltosuhde, ennuste (Tilastokeskus):

	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Lappajärvi	102	104,6	107,1	111	113,8	119,2	117,8	113

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Lappajärven kunnan asukasluku vähenee 149 hengellä vuoteen 2025 mennessä. Tämä tulee vaikuttamaan monella tavalla kunnan elinvoimaan, (verotulot, valtionosuudet, kulutus...)

	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönli säys	Kuntien välinen tulomuutto	Kuntien välinen lähtömuutto	Kuntien välinen nettomuutto	Maahanmuutto Suomeen	Maastamuutto Suomesta	Nettomuutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
2017	21	57	-36	92	140	-48	55	6	49	-36	3140
2018	24	55	-31	76	147	-71	43	3	40	-62	3078
2019	12	68	-56	100	156	-56	35	5	30	-82	2996
2020	15	39	-24	95	163	-68	25	5	20	-71	2925
2021	20	55	-35	88	134	-46	28	5	23	-59	2866

Lähde: Tilastokeskus

Työllisyyskatsaus:

Etelä-Pohjanmaan alueella oli syyskuun lopussa 4926 työtöntä työnhakijaa. Vuoden takaisesta vertailuajankohdasta määrä laski 255 henkilöllä, eli 4,9 prosentilla. Koko maassa työttömien työnhakijoiden määrä laski samalla ajanjaksolla 12,2 prosentilla. Työttömien työnhakijoiden määrä Etelä-Pohjanmaan alueella laski edellisestä kuukaudesta 158 henkilöllä.

Lomautettujen lukumäärä tämän vuoden syyskuun lopussa oli 318, jossa laskua viime vuoden vertailuajankohtaan oli 60 henkilöä eli 15,9 %. Viime kuukaudesta lomautettujen lukumäärä nousi 24 henkilöllä.

Työttömien työnhakijoiden osuus Etelä-Pohjanmaan työvoimasta oli 5,7 prosenttia, joka oli Manner-Suomen toiseksi alhaisin. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 8,8 prosenttia.

Lappajärvi, työttömät työnhakijat:

	Työttömät työnhakijat kuukauden lopussa	Työvoima	Työttömien osuus työvoimasta
31.12.2018	87	1259	6,9 %
31.12.2019	92	1215	7,6 %
31.12.2020	110	1190	9,2 %
31.12.2021	83	1160	7,2 %
30.09.2022	51	1103	4,6 %

Lappajärvi	Joulukuu 2020	Joulukuu 2021	Syyskuu 2022
Kunnan työvoima	1190	1160	1103
Työttömät (ml lom.)	110	83	51
Työttömät miehet (ml lom)	66	54	28
Työttömät naiset (ml lom)	44	29	23
Työttömät alle 20-vuotiaat	7	0	0
Työttömät alle 25-vuotiaat	12	0	0
Työttömät yli 50-vuotiaat	58	42	30
Pitkäaikaistyöttömät	13	11	11
Vamm. ja pitkäaik.sairaat	17	11	15
Avoimet työpaikat	13	18	19

Väestö pääsiallisen toiminnan, sukupuolen ja iän mukaan

v. 2020	Miehet			Naiset		
väestö 31.12.	0 - 17	18 - 64	65 -	0 - 17	18 - 64	65 -
Yhteensä	268	719	492	224	667	555
Työvoima	0	558	13	0	512	20
Työlliset	0	490	13	0	465	20
Työttömät	0	68	0	0	47	0
Työvoiman ulkopuolella olevat	268	161	479	224	155	535
0-14 -vuotiaat	221	0	0	185	0	0
Opiskelijat, koululaiset	47	44	0	39	43	0
Varusmiehet, siviilipalvelusmiehet	0	5	0	0	0	0
Eläkeläiset	0	82	478	0	84	535
Muut työvoiman ulkopuolella olevat	0	30	1	0	28	0

Lähde: Tilastokeskus

Alueella työssäkäyvät (työpaikat) työnantajasektoreittain vuonna 2019, Tilastokeskus:

Alueella työssäkäyvät	Yhteensä	Miehet	Naiset
Yhteensä	885	434	451
Yksityinen sektori	453	211	242
Valtio	1	1	0
Kunta	220	69	151
Valtioenemmistöinen Oy	9	6	3
Yrittäjät	200	145	55
Tuntematon	2	2	0

Työssäkäynti toimialueen mukaan vuonna 2020

Alueella työssäkäyvät	Miehet	Naiset
Yhteensä	434	451
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	118	36
B Kaivostoiminta ja louhinta	1	0
C Teollisuus	87	31
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	1	0
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ymp puhtaanapito	2	0
F Rakentaminen	68	5
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korj.	23	32
H Kuljetus ja varastointi	18	5
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3	23
J Informaatio ja viestintä	6	6
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	2	10
L Kiinteistöalan toiminta	1	2
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	5	17
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	24	15
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	14	11
P Koulutus	32	51
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	12	168
R Taiteet, viihde ja virkistys	0	2
S Muu palvelutoiminta	4	19
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	4	6
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0
Tuntematon	9	12

Lähde: Tilastokeskus

Työlliset, muuttujina alue, pendelöinti, koulutusaste, Lähde: Tilastokeskus

2020		Alueella työssäkäyvät, yhteensä
Yhteensä	Yhteensä	885
	Toinen aste tai erikoisammattikoulutusaste 3, 4	513
	Alin korkea-aste tai alempi korkeakouluaste 5, 6	201
	Ylempi korkeakouluaste tai tutkijakoulutusaste 7, 8	81
	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa tai koulutusaste tuntematon	90
Asuinkunnassaan työssäkäyvät	Yhteensä	639
	Toinen aste tai erikoisammattikoulutusaste 3, 4	395
	Alin korkea-aste tai alempi korkeakouluaste 5, 6	134
	Ylempi korkeakouluaste tai tutkijakoulutusaste 7, 8	43
	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa tai koulutusaste tuntematon	67
Alueelle pendelöivät	Yhteensä	246
	Toinen aste tai erikoisammattikoulutusaste 3, 4	118
	Alin korkea-aste tai alempi korkeakouluaste 5, 6	67
	Ylempi korkeakouluaste tai tutkijakoulutusaste 7, 8	38
	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa tai koulutusaste tuntematon	23

15 vuotta täyttänyt väestö koulutusasteen mukaan	Miehet	Naiset
3-8 Perusasteen jälkeinen tutkinto	879	890
3 Toinen aste	655	541
4 Erikoisammattikoulutusaste	14	5
5 Alin korkea-aste	79	149
6 Alempi korkeakouluaste	80	122
7 Ylempi korkeakouluaste	46	71
8 Tutkijakoulutusaste	5	2
9 Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	379	371

Asuntokuntien lukumäärä vuosina 2019 – 2021:

	2019	2020	2021
Erillinen pientalo	1096	1093	1087
Rivi- tai ketjutalo	135	124	128
Asuinkerrostalo	85	86	82
Muu rakennus	50	46	49

Lähde: Tilastokeskus

Kehittämishankkeet ja kuntien yhteistoiminta

Lappajärven kunta on jäsenenä Leader Aisapari ry:ssä, jonka kanssa tehdään yhteistyötä hankkeiden osalta. Aisaparin toiminta-alueeseen kuuluvat Lappajärven lisäksi Alajärvi, Evijärvi, Kauhava, Lapua ja Vimpeli. Leader-rahoituksella voidaan tukea esim. yritysten perustamista, kehittämistä ja investointeja, yleishyödyllisiä investointeja ja alueen kehittämistä, kylätoimintaa, harrastusmahdollisuuksia ja palvelutarjontaa sekä kansainvälistä toimintaa.

ELY-keskukselta saatiin myönteinen päätös hankkeelle Kraatterijärven Geopark UNESCO statukselle (1.1.2020 – 31.12.2021). Tässä hankkeessa olivat mukana Lappajärven kunnan lisäksi Alajärven ja Ähtärin kaupungit sekä Evijärven, Soinin ja Vimpelin kunnat. ELY-keskus myönsi rahoituksen jatkohankkeelle Kraatterijärven Geopark UNESCO statukselle. Hankeaika on 3.1.2022 – 31.5.2023.

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä haettiin erityisavustusta kulttuurimatkailun kehittämishankkeelle ”Virtuaalitodellinen kulttuurikokemus ja virtuaalimatka UNESCO Geopark alueella uudella digitaalisella alustalla”. OKM myönsi 1.7.2021 hankkeelle 50.000 euron avustuksen. Hankeaika on 1.7.2021 – 31.12.2022.

Aisaparilta haettiin ”Nykälänniemen matkailualueen esteettömän maisemareitin rakentaminen Kyrönsaareen” –hankkeelle rahoitusta. Hankkeen toteutusaika on 1.6.2021 – 31.5.2024.

Lappajärven kunta on mukana ”Geopuistot kestävän matkailun vetovoimatekijöiksi” –hankkeessa Kraatterijärven Geopark-hankkeen kautta. Hanketta hallinnoi LAB University of Applied Sciences.

Lappajärven kunta on osakkaana Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy:ssä, joka toimii kiinteänä osana kuntien elinvoiman kehittämistyötä. JPYP:n toiminta jakautuu kolmeen palvelupolkuun; alkavien yrittäjien palvelut, kasvupalvelut ja kansainvälistymispalvelut. Yhtiön tehtävänä on tukea ja edistää toimialueen yritysten ja osakaskuntien elinkeinoelämän kehittymistä sekä vahvistaa alueen elinvoimaa. Yhtiö hankkii ja tarjoaa yritysten kehittämistarpeisiin parhaan asiantuntemuksen ja osaamisen laajan yhteistyöverkostonsa avulla.

Lappajärven kunta tekee yhteistyötä useiden kuntien kanssa. Lappajärven kunnan maaseutuhallinnon palvelut tuottaa Kauhavan kaupunki ja lomituspalvelut tuottaa Kurikan kaupunki. Alajärven kaupunki tuottaa varhaiskasvatuksen palvelut ja Evijärven kunnan kanssa on yhteisiä viran- ja toimenhaltijoita.

Vireillä on KOPA-hanke, jossa mukana on Alajärven kaupunki, Evijärven, Vimpelin ja Lappajärven kunnat. Kunnat valmistelivat vuoden 2022 päätösten mukaan siirtymistä yhden koulutuksen järjestäjän alle esi-, perus- ja lukiokoulutuksessa. Toimintamalli olisi tilaaja-tuottaja malli, jossa tilaaja päättää oman kuntansa alueella annettavan koulutuksen tason ja laadun. Sopimukset siirtymisestä oli tarkoitus hyväksyä vuoden 2023 aikana. Yhteisen koulutuksenjärjestäjämallin valmistelu kuitenkin lopetettiin vuoden 2022 lopulla, koska lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmä teki yhdistämisestä kannattamattoman. Kunnilla on kuitenkin valmius jatkaa valmistelua, jos rahoituslaki muuttuu yhdistymistä ja kehittämisestä kannustavaksi. Myös muiden kuntien kanssa tapahtuu yhteistyötä erilaisten yhteisten hankkeiden kautta.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue tuottaa sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen palvelut vuoden 2023 alusta lukien. Seinäjoen kaupunki tuottaa ympäristöterveydenhuollon palvelut. Järvinet Oy:ltä ostetaan ICT-palvelut sekä osa henkilöstö- ja taloushallinnon palveluista. Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy:ltä ostetaan elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämispalvelut.

2 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Konserniohjauksen kannalta kunnanvaltuusto edellyttää, että kunnan määräämisvallassa olevat ulkopuoliset toimijat laativat oman talousarvionsa siten, ettei se ole ristiriidassa kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion ja taloussuunnitelman kanssa. Kunnanvaltuusto edellyttää, että niissä yhtiöissä, joissa kunta on vähemmistöosakas, kunnan edustajat pyrkivät toimimaan kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt

KOY Lappajärven Vuokratalot	100 %
Lappajärven Virastotalo Oy	62,8 %
Lappajärven Lämpö Oy	100 %
Lappajärven Loma-Golf Oy	74,8 %

KOY LAPPAJÄRVEN VUOKRATALOT

Tavoite	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tilojen käyttöaste	n. 60 %	n. 60 %	n. 60 %
Talouden tervehdyttämissuunnitelma	toteutetaan mahdollisuuksien mukaan	toteutetaan mahdollisuuksien mukaan	toteutetaan mahdollisuuksien mukaan
Valmistellaan asiakirjat ARA:n avustushakua varten	haetaan avustusta	investoinnin toteutus	investoinnin toteutus
Tilikauden tulos	>0	>0	>0

LAPPAJÄRVEN VIRASTOTALO OY

Tavoite	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tilojen käyttöaste	70 %	70 %	70 %
Taloussuunnitelma	suunnitelman toteutus	suunnitelman toteutus	suunnitelman toteutus
Tilikauden tulos	>0	>0	>0

LAPPAJÄRVEN LÄMPÖ OY

Toimintasuunnitelma v. 2023

Toimitusjohtaja on Juha-Matti Näykki ja hallituksen jäsen, pj, Ville Väkeväinen.

Lappajärven Lämpö Oy:n päätarkoitus on tuottaa lämpöä sopimusasiakkailleen. Arvioitu tuotantomäärä vuonna 2023 on n. 12 000 MWh. Polttoaineina käytetään palaturvetta, puuhaketta ja öljyä, joiden osuus jakaantuu 5000/8000/2000 MWh. Laitoksien hyötysuhteeksi on arvioitu 0,8. Öljyä käytetään tasaamaan kulutushuippuja.

Talvelle 2022 on energiapuuta vanhojen kauppojen myötä. Talvelle 2023-2024 on tarkoitus hankkia energiapuun toimittajia. Hakeurakointi Palojärvi Oy:n kautta on ostettu energiapuuta 1300 m3-k. Vielä tulee hankkia noin 700 m3-k energiapuuta talvea 2023-2024 varten. Lisäksi pyritään hankkimaan 2000-4000 m3-k energiapuuta 2024-2025 ja 2025-2026 ajatellen. Puukauppoja ei kuitenkaan kannata tehdä kuin siinä vaiheessa, kun kustannussuhdanteet laskevat.

Palaturpeen kilpailutus on tehty joulukuussa 2022. Palaturpeen toimittajaksi valikoituu joulukuun aikana. Palaturpeen hinta nousi aiemmasta noin 16,00 €/m3.

Vuoden 2023 alussa kaukolämmön energiamaksutaksaa on tarkoitus nostaa 52,5 €/mwh hintaan 60,0 €/mwh alv 0 %.

Pro Economica Taloudenohjausohjelmiston käyttöä jatketaan.

Kuntarahoituksen yritystodistuslainaa lyhennetään 40 000 € normaalin 80 000 €:n sijaan.

Kankaantien laitoksen vuosihuolto tehdään heinäkuussa, jolloin Värjäämö ei käytä höyryä. Hyytisentieen laitoksen vuosihuolto tehdään syksyllä ennen lämmityskauden alkua.

Uusia kaukolämpöön liittyjiä ei ole tiedossa. Liittymiskyselyitä on ollut useita kohonneiden sähkönhintojen vuoksi.

Tupsulan alueen selvitys tehdään loppuun vuoden 2023 aikana.

Verkostoa uusitaan/korjataan tarpeen mukaan.

Tavoite	TA 2023	TS 2023	TS 2024
Taloudellinen kannattavuus	lainan lyhennys suunnitelman mukaan	lainan lyhennys suunnitelman mukaan	lainan lyhennys suunnitelman mukaan
Tilikauden tulos	>0	>0	>0

LAPPAJÄRVEN LOMA-GOLF OY

Tavoite	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Talous- ja toimintasuunnitelma	tehty	toteutus suunnitelman mukaan	toteutus suunnitelman mukaan
Tilikauden tulos	>0	>0	>0

Kuntayhtymät

Järviseudun koulutuskuntayhtymä	28,98 %
Järviseudun Sähkövoima ky/JärviS-Energia Oy	33,33 %
Etelä-Pohjanmaan liitto	1,78 %
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue ent. E-P:n sairaanhoitopiiri ja Eskoo	

3. TALOUSARVIOTA KOSKEVAT YLEISPERUSTELUT

3.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnan perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talousenhoidossa on noudatettava talousarviota.

3.2 Talousarvio kokonaisuutena

Talousarvio perustuu seuraaviin tekijöihin:

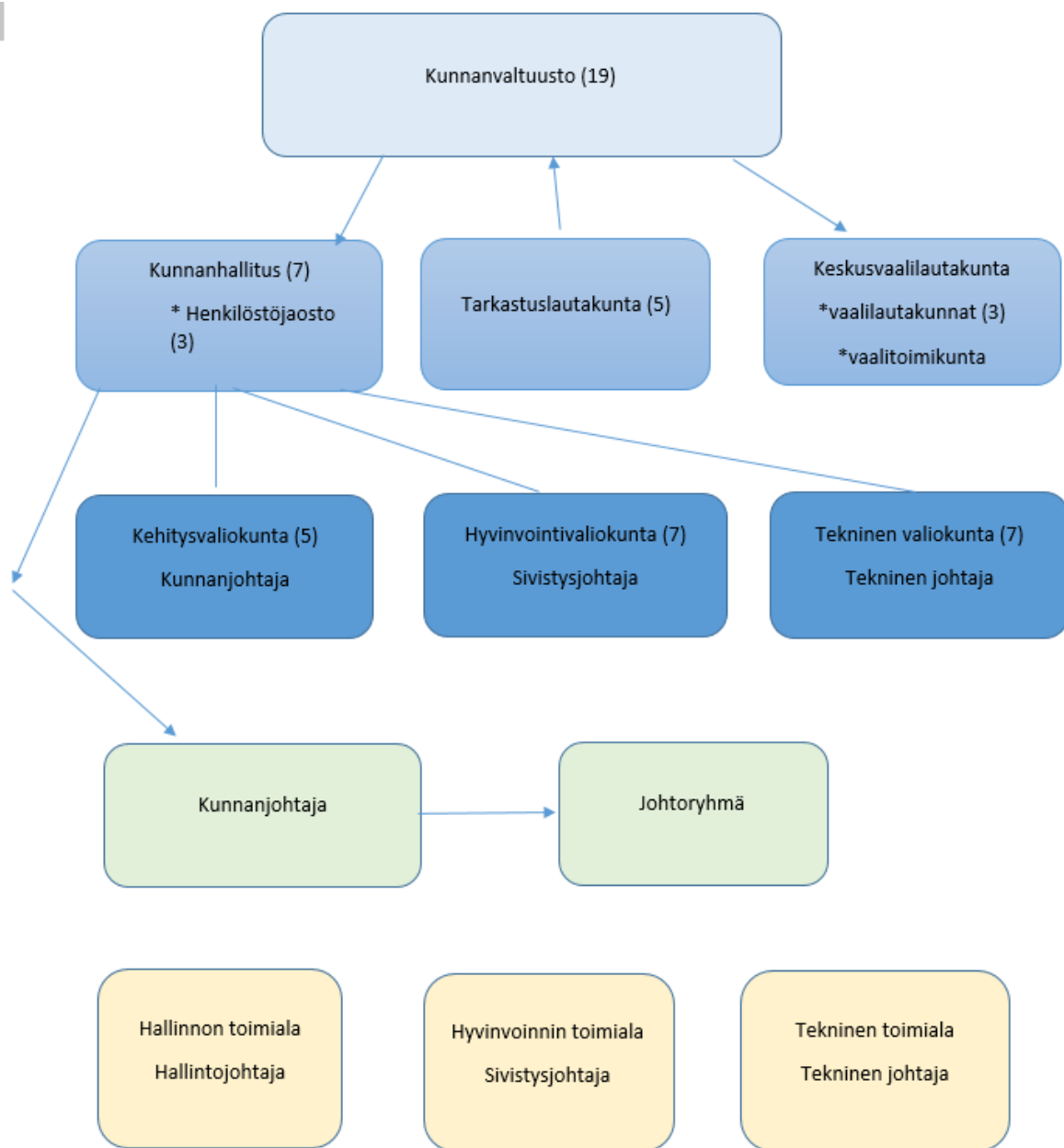
	TA+ MU 2022	TA 2023
Tuloveroprosentti	22,00	9,36
Asukasluku	2813	2759
Toistaiseksi voimassa olevat virat ja työsuhteet	86	80
Toimintatuotot	3.550.046	3.889.789
Toimintakulut	-24.853.666	-11.165.974
Toimintakate	-21.303.620	-7.276.185
Verotulot	10.327.000	5.907.000
Valtionosuudet	12.447.000	3.486.700
Rahoitustuotot ja -kulut	-45.900	-301.250
Vuosikate	1.424.480	1.816.265
Suunn.mukaiset poistot	-1.040.730	-1.126.392
Tilikauden yli-/alijäämä	383.750	689.873
Investoinnit, netto	-2.593.500	2.038.000

Talousarvion sitovuus

Talousarvio sisältää käyttötalousosan, tuloslaskelmaosan, rahoitusosan ja investointiosan. Toimintatuotot ja – kulut myönnetään sitovina bruttomääräisinä. Talousarvion käyttötalouden osalta määrärahat ovat sitovia kunnanvaltuustossa sitovuustasolla 2 (toimialue), kunnanhallituksessa ja valiokunnissa sitovuustasolla 3 (tulosalue). Kunnanvaltuusto vahvistaa taloussuunnitelman ensimmäisen vuoden (2023) talousarviona noudatettavaksi ja taloussuunnitelman 2024 – 2025 ohjeellisena noudatettavaksi. Investointimäärärahat myönnetään hankkeittain. Konsernitavoitteet asetetaan yhtiöittäin.

Sitovia eriä tuloslaskelmassa ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja menot ja tulot. Poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Rahoitusosassa sitovia eriä ovat rahoitustoiminnan, lainakannan ja muut maksuvalmiuden muutokset. Talousarviovuoden aikana menojen mahdollisesti ylittyessä valiokuntatasolla, valtuustolle on esitettävä ylitysoikeudet ennen talousarviovuoden loppua, viimeistään ennen tilinpäätöksen hyväksymistä. Ylityksille on aina esitettävä kate.

3.3 Lappajärven kuntaorganisaatio

Lappajärven kunnan organisaatioon kuuluvat kunnan pysyvät toimeilimet: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, henkilöstöjaosto, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, kehitysvaliokunta, hyvinvointivaliokunta ja tekninen valiokunta sekä erikseen asetetut toimikunnat.

Tilivelvolliset viranhaltijat

Kuntalain 410/2015 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimeilimen jäsenelle ja asianomaisen toimeilimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvolliset on määriteltävä muun muassa sen vuoksi, että vastuuvapauslausunto kohdistetaan heihin. Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat:

- kunnan toimielimen jäsenet sekä
- asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle asemansa perusteella muutoinkin – esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana.

Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että

- viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi
- viranhaltijaan voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus
- viranhaltijalle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta. Tilivelvollisten ja muiden vastuullisten kannalta on kuitenkin selkeämpää, jos he tietävät, keitä vastuuvapauslausuma koskee. Tällaisten tilivelvollisten luettelon hyväksyminen kuuluu valtuustolle.

Vastuualue	Tilivelvollinen viranhaltija/toimenhaltija
Luottamushenkilöhallinto	kunnanjohtaja
Yleiset toimistopalvelut	hallintojohtaja
Muu yleishallinto	"
Sivistystoimen hallinto	sivistysjohtaja
Perusopetus	"
Peruskoulujen yhteinen toiminta	"
Lukiokoulutus	"
Ammatillinen ja muu koulutus	"
Kirjastotoimi	"
Varhaiskasvatus	"
Vapaa-aikatoimi	vapaa-aikasihteeri
Oikeudenhoidon ja turvallisuus	yleinen edunvalvoja
Yhdyskuntasuunnittelu	tekninen johtaja
Yhdyskuntapalvelut	"
Toimitila- ja vuokrauspalvelut	"
Vesihuolto	"
Jätehuolto	"
Maa- ja metsätilat	"
Muu liikeluonteinen toiminta	"
Muu toiminta	"
Rakennusvalvonta	rakennustarkastaja
Ympäristön huolto	yhdyskuntainsinööri
Kehitysvaliokunta	kunnanjohtaja
Elinkeinoelämän edistäminen	kunnanjohtaja

Lappajärven kunnan viranhaltijat ja työntekijät ovat sitoutuneita työhönsä ja palvelussuhteet ovat yleensä pitkiä. Vapautuvien virkojen ja tehtävien täyttöön pyydetään kunnanhallituksen lupa.

Talousarvion henkilöstökuluihin kuuluu palkat ja palkkiot sekä henkilösivukulut (mm. eläkekulut, sairaus-, työttömyys- ja tapaturmavakuutusmaksut).

Talousarviossa on varauduttu 2,4 %:n sopimusten mukaisiin palkankorotuksiin elokuun 2022 palkoista laskettuna. Henkilöstökulut ovat vuoden 2023 talousarviossa yhteensä 4.710.780 euroa. Tästä summasta palkkojen ja palkkioiden osuus on 3.790.215 euroa ja henkilösivukulujen osuus 920.565 euroa.

Palkkojen sivukulut on laskettu seuraavien prosenttien mukaan: sairausvakuutusmaksu 1,56 %, työttömyysvakuutusmaksu 1,10 %, KuEL-maksu 16,8 %, VaEl-maksu 16,63 %, ryhmähenkivakuutusmaksu 0,04 %, tapaturmavakuutusmaksu 0,38 %.

Eläkemenoperusteinen maksu poistuu vuonna 2023 ja se korvautuu tasausmaksulla. Tasausmaksu jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden kesken niiden palkkojen suhteessa. Kuntien kesken jaettava tasausmaksu perustuu verotuloihin. Tasausmaksu jaetaan kunnan sisällä eri hallintokunnille palkkojen suhteessa.

Kunnan henkilöstö	2020	2021	2022	2023
Yleishallinto	7,8	6,65	6,65	5,65
Sivistystoimi	58,8	56,9	58,4	52,4
Tekninen toimi	21,78	24,02	22,42	20,67
Elinvoimapaalvelut	1,4	0,35	0,35	1,35
Yhteensä	89,78	87,92	87,82	80,07

Henkilöstömäärä sisältää koko henkilöstön eli ns. vakituiset, sijaiset ja määräaikaiset. Vuosi 2023 sisältää vain ns. vakituisen ja määräaikaisen henkilöstön.

Sairauspoissaolopäivät/hlö

	2017	2018	2019	2020	2021
Yleishallinto	1,9	6	4,1	3,7	1
Sivistystoimi	17,1	23,1	16,7	8,2	15,6
Tekninen toimi	9,6	5,2	4,0	10,5	16,2

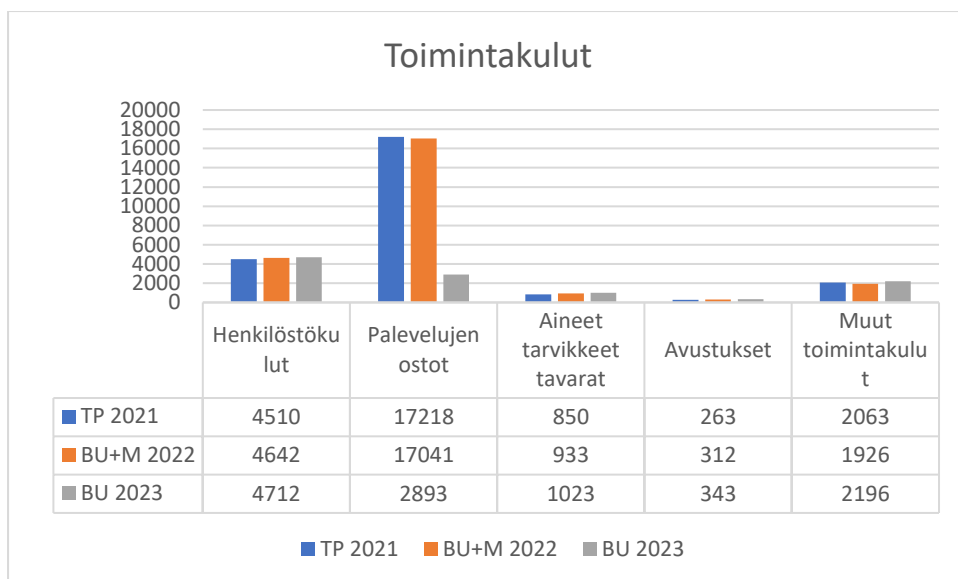
Kunnan tavoitteena on huolehtia henkilökunnan ammattitaidosta ja osaamisesta sekä edistää työhyvinvointia ja -terveyttä. Talousarviossa esitetään henkilökunnan tyhy-toimintaan 10.000,00 euroa.

Palkkojen ja palkkioiden sekä sivukulujen kokonaissumma

	TP 2021	TA + M 2022	TA 2023
Palkat ja palkkiot	-3.668.198	-3.726.990	-3.790.215
Eläkekulut	-787.786	-815.130	-805.935
Muut henkilösivukulut	-101.530	-99.470	-114.630
Henkilöstökorvaukset	47.356		
Yhteensä	-4.510.159	-4.641.590	-4.710.780

3.4 Menojen kehitys

Toimintakulut vuosina 2021 – 2023. Vuodet 2022 ja 2023 ovat arvioita.

Talousarviolainat

Kunnanvaltuusto on 21.2.2022 on tehnyt lainan nostamisesta delegointipäätöksen kunnanhallitukselle kunnanvaltuuston vuosittain hyväksymän talousarvion lainanottomäärän suuruisena. Lisäksi kunnanhallitukselle annettiin oikeus laskea liikkeelle kuntatodistusohjelman mukaisia kuntatodistuksia Danske Bankin, Kuntarahitus Oyj:n, OP Yrityspankin ja Nordean kanssa tehtyjen sopimusten mukaan 5.000.000,00 €/rahoituslaitos. Päätöksen kuntatodistusten liikkeelle laskemisen ajankohdasta tekee hallintojohtaja tai kunnanjohtaja.

Kunnan lainojen kehitys:

	2018	2019	2020	2021	2022 arvio	2023 arvio
Pitkäaikaiset lainat	900.000	600.000	5.175.000	4.625.000	8.625.000	8.846.735
Lyhytaik. lainat	6.800.000	6.800.000	7.300.000	9.000.000	5.300.000	5.200.000
Yhteensä	7.700.000	7.400.000	12.475.000	14.675.000	14.550.000	14.046.735
Euroa/asukas	2501	2470	4435	5023	5172	5091

Lainanhoitokustannukset

VUOSI	KOROT	LYHENNYKSET, 1000 €	YHTEENSÄ	€/ASUKAS	asukasluku
TP 18	40	4786	4826	1568	3078
TP 19	19	300	319	106	2996
TP 20	26	300	326	112	2925
TP 21	21	550	571	195	2868
TA 22	50	375	425	151	2813
TA 23	301	450	751	272	2759
TS 24	306	450	756	278	2711
TS 25	306	450	756	284	2664

3.5 Tulojen kehitys

Kunta päättää kiinteistöveroprosentit vuosittain. Vuoden 2023 kiinteistöverojen rajat ovat:

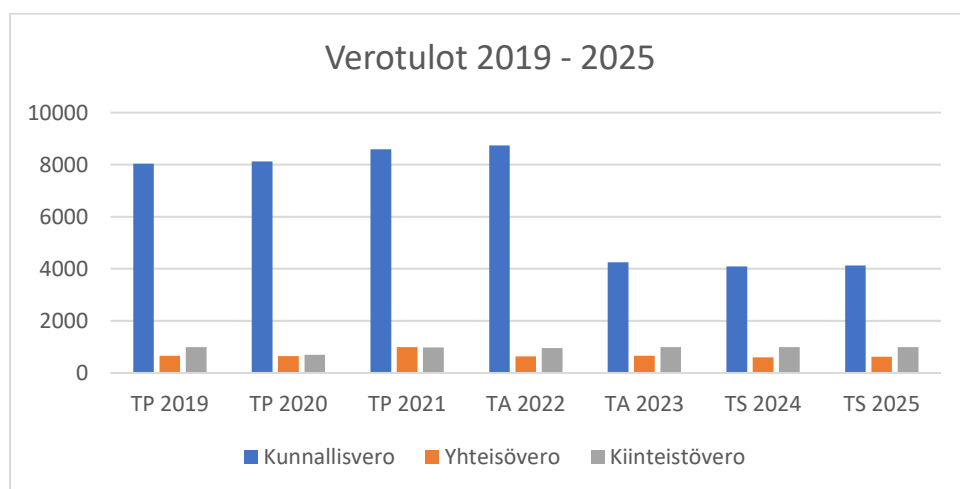
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93-2,00
Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,41-1,00
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	0,93-2,00
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentin alaraja	0,00-2,00
Rakentamattoman rakennuspaikan vero %	2,00-6,00
Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti	0,93-3,10

Lappajärven kunnan veroprosentit 2019 – 2025

Vero	2019	2020	2021	TA 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kiinteistövero							
Yleinen	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Vakituiset as.rak.t	0,55 %	0,55 %	0,55 %	0,55 %	0,55 %	0,55 %	0,55 %
Muut as.rak.	1,15 %	1,15 %	1,15 %	1,15 %	1,15 %	1,15 %	1,15 %
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Rak.rak.paikka x)							
Tulovero %	21,50	21,50	22,00	22,00	9,36	9,36	9,36

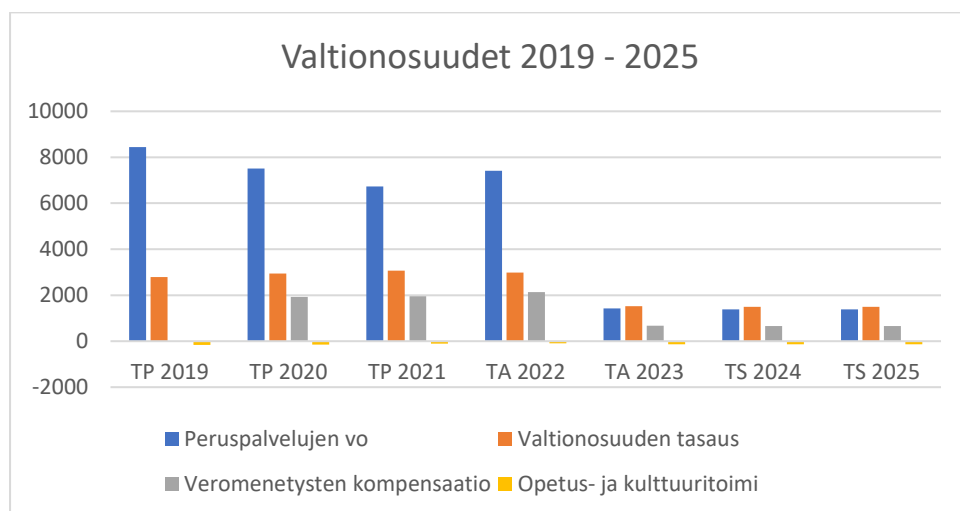
x rakentamattomalle rakennuspaikalle ei ole määritelty erillistä kiinteistöveroprosenttia.

Verotulojen erittely	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnallisvero	8040	8124	8590	8742	4257	4091	4126
Yhteisövero	656	648	994	634	660	603	625
Kiinteistövero	997	703	976	951	990	990	990
Yhteensä	9693	9475	10560	10327	5907	5684	5741

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely							
	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspalvelujen vo	8439	7508	6726	7420	1432	1380	1380
Valtionosuuden tasaus	2789	2947	3075	2990	1527	1500	1500
Veromenetysten kompensatio		1926	1957	2133	668	660	660
Opetus- ja kulttuuritoimi	-157	-149	-110	-96	-140	-140	-140
Yhteensä	11071	12232	11648	12447	3487	3400	3400

Valtionosuusjärjestelmään tulevat uusina elementteinä Muutosrajoitin ja Siirtymätasaus, jotka ovat toistaiseksi pysyvä osa valtionosuuksia. Vuoden 2023 valtionosuus on jotenkin arvioitavissa, mutta vuodet 2024 ja 2025 ovat täysin epävarmoja, sillä sote-siirtolaskelmat päivitetään lopulliseksi vuoden 2022 tilinpäätöslukujen mukaan vuoden 2023 aikana. Laskelmassa huomioidaan sote-kulujen muutos (TA22 – TP22) sekä verotulojen kehitys. Jos sote-kulut osoittautuvat TP22:ssa suuremmiksi kuin TA22:ssa ja verotulojen kasvu ei kata erotusta, kunnilta leikataan valtionosuuksia hyvinvointialueiden rahoitustarpeiden kattamiseksi. Tämä vaikuttaa kuntakohtaiseen laskelmaan 2024 alkaen.

Arvio vuosille 2024 ja 2025 on, että valtionosuuksien taso (ilman TE-uudistuksen vaikutusta) on matalampi kuin vuonna 2023. Arvio perustuu todennäköisyysolettamaan, että hyvinvointialueelle siirtyvät kustannukset tulevat olemaan tilinpäätöksessä 2022 suuremmat kuin talousarviossa ja siirtyvien tulojen kasvu ei kata tuota muutosta, eli erotus katetaan kunnan valtionosuuksia leikkaamalla.

Valtionosuuksien näin muuttuva taso on pysyvä (pl. Normaalit vuotuiset indeksitarkistukset tai muut valtionosuuksiin kohdistettavat leikkaukset tai lisäykset). Kuitenkin vuosina 2024 ja 2025 leikataan vielä erikseen vuoden 2023 mahdollinen ns. liikaa maksettu valtionosuus. Tarkkojen ennakkolaskelmien tai arvioiden tekeminen tässä vaiheessa on mahdotonta. Käsitys tarkentuu sitä mukaan, kun tieto vuoden 2022 sote-kustannusten ja verotulojen kehityksestä tarkentuu. Lopullisesti vasta syksyllä 2023.

Talouden tasapaino

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämä 1.1. oli 1.154.199,27 euroa ja tilikauden ylijäämä 399.629,14 euroa. Taseeseen kertynyttä ylijäämää on yhteensä 1.553.828,41 euroa.

Viime vuosina on toteutettu säästötoimenpiteitä ja säästökohteita tulee hakea jatkossakin. Tekninen toimiala valmistelee kiinteistöstrategiaa, jossa tarkastelun kohteena on mm. tarpeettomien kiinteistöjen jatko sekä energiatehokkuuden parantaminen. Sivistystoimi on ollut mukana KOPA-hankkeessa. Kunnanhallitus päätti 12.12.2022, että tässä vaiheessa aiesopimusta ei hyväksytä ja valmistelu esi- perus- ja lukio-opetuksen siirtämisestä yhteisen koulutuksen järjestämismallin mukaiseksi lopetetaan. Koulutuksenjärjestäjien yhteistyö ja sen kehittäminen jatkuu edelleen.

Sosiaali- ja terveystoimi sekä pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueelle. Lappajärven kunnasta siirtyy ainoastaan yksi henkilö. Lappajärvi ei omista sote-kiinteistöjä, vaan on ainoastaan niiden vuokraaja. Vuokrasopimukset tullaan tarkastelemaan uudelleen. Paloaseman vuokraus siirtyy hyvinvointialueelle.

4 KÄYTTÖTALOUSOSA

4.1 YLEISHALLINTO

Yleistä

Vuoden 2023 alusta lukien aloittavat hyvinvointialueet, joihin kunnilta siirtyvät sosiaali- ja terveystoimen palvelut, pelastustoimi sekä koulukuraattorin palvelut. Muutos tarkoittaa myös sitä, että niin verotuloja kuin valtionosuuksia siirtyy merkittävä määrä kunnilta hyvinvointialueille. Myös valtionosuusjärjestelmä uudistetaan ja siitä poistuu mm. ikään ja sairastavuuteen perustuvia kriteereitä.

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Jaettava summa tulee olemaan 100 miljoonaa euroa. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus. Jo nyt tehtävä työ tulee siis vaikuttamaan rahoitukseen. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrääjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja. Prosessi-indikaattorit (peruskoulut, liikunta ja kuntajohto) vastaavat kysymykseen, minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on. Tulosindikaattorit vastaavat kysymykseen, minkälaisia muutoksia kunnan asukkaiden terveydessä ja hyvinvoinnissa on tapahtunut viimeisten kahden vuoden aikana.

Yleishallinto vastaa kuntajohdon-indikaattoreista. Sivistystoimessa voidaan tehdä työtä erityisesti prosessi-indikaattorien eteen. Ne tuodaan esille tässä talousarviossa perusopetuksen ja liikunnan kohdalla.

HYTE-indikaattorit ovat kuntajohdossa seuraavat:

- Kuntalaisten elintapojen raportointi. Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia. Raportti on osa hyvinvointikertomuksen toimeenpanoa ja lakisääteistä seurantaa.

Lappajärvi: Hyvinvointiraportti toteutetaan vuosittaisena sähköisen hyvinvoinnin raporttina.

- Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit. Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään vuosittain mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.

Lappajärvi: Mittarit määritellään vuosittaisessa sähköisen hyvinvoinnin raportissa. Tehdään keväisin, jotta vaikuttaa seuraavaan vuoden talousarvion tekoon.

- Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen. Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.

Lappajärvi: Annetaan tarkastuslautakunnan tehtäväksi.

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus. Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Lappajärvi: hyte-asiantuntijuus kuuluu vapaa-aikasihteerin tehtäviin.

- Asiakasraadit tai foorumit. Kunnan palveluiden suunnittelussa/ kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraateja/foorumeja.

Lappajärvi: toteutetaan mm. kyläiltoja, järjestöfoorumeita sekä esim. asiakasraateja perusopetuksesta ja kunnan palveluista.

Yleishallinnon toiminnan kuvaus

Yleishallinto huolehtii kunnanvaltuustolle, kunnanhallitukselle ja muille yleishallintoon sijoitetuille toimielimille kuuluvista asioista ja vastaa kunnan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä huolehtii omalta osaltaan siitä, että tehokkaasti ja taloudellisesti tuotettuja laadukkaita kuntapalveluja on saatavissa vähintään siinä määrin, mitä laki edellyttää. Niin ikään yleishallinto koordinoi muita hallintokuntia toimimaan yhteisten periaatteiden mukaisesti kuntastrategian viitoittamaan suuntaan ja vastaa kunnan toimintojen ja talouden ohjauksesta. Yleishallinto tuottaa tukipalveluja kunnan muille hallintokunnille.

4.1.1 Luottamushenkilöhallinto

Toiminnan kuvaus

Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden hallintosäännön 31.5.2021 § 45. Hallintosäännön tarkistus on aloitettu loppuvuodesta 2022. Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus ja kunnanvaltuuston puheenjohtajisto valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Näin ollen myös kunnanhallituksen

valitsevat toimielimet ja edustajat eri luottamustehtäviin valitaan kahdeksi vuodeksi. Ko. valinnat tehdään kevään 2023 aikana.

Valtuustossa on 19 jäsentä ja kunnanhallituksessa 7 jäsentä. Kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet valitaan valtuutettujen ja varavaltuutettujen keskuudesta. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan valtuutetuista.

Hallintosäännön hyväksymisen yhteydessä siirryttiin ns. valiokuntamalliin. Valiokunnat ovat seuraavat: Kehitysvaliokunta (5 jäsentä), hyvinvointivaliokunta (7 jäsentä) ja tekninen valiokunta (7 jäsentä). Valiokuntien varsinaisiksi jäseniksi valitaan vain valtuutettuja tai varavaltuutettuja, jollei valtuusto ennen valiokunnan nimeämistä toisin päättä.

Kunnan organisaatio muodostuu seuraavista toimialoista: hallinnon toimiala, hyvinvoinnin toimiala, tekninen toimiala.

Luottamushenkilöhallinnon tulosalueeseen kuuluvat vaalit, tarkastuslautakunta, kunnanhallitus, kunnanvaltuusto ja muut toimikunnat. Kunnanvaltuusto vastaa kunnan strategisesta päätöksenteosta, kunnan tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Keskusvaalilautakunta vastaa lakisääteisten vaalien sekä mahdollisten kansanäänestysten järjestämisestä kunnassa.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloushoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta sekä valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnanhallituksen muut tehtävät on määritelty hallintosäännössä.

Talousarvion perustelut

Kunnanvaltuusto pitää kokouksia 5 – 6 kertaa vuodessa. Lisäksi pidetään tarvittaessa valtuuston iltakouluja ja seminaareja. Kunnanhallitus pitää keskimäärin 22 kokousta vuodessa. Muut toimielimet kokoontuvat tarvittaessa.

Toiminnalliset tavoitteet

Luottamushenkilöhallinnon tavoitteena on vastata demokraattisen päätöksenteko-järjestelmän toimivuudesta sekä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämisestä. Kuntalaisille tarjotaan sähköisiä asiointimahdollisuuksia. Viestintää parannetaan.

Kuntastrategian päivitys on aloitettu. Valtuuston iltakoulussa käytiin läpi kuntastrategian toteutuminen. Valtuusto piti valtuustoseminaarin, jossa määriteltiin päätavoitteita. Kuntalaisia on osallistettu uuden strategian valmisteluun mm. järjestämällä kuntalaiskävely ja yrittäjäfoorumi. Kylälaisten kuuleminen tapahtui Länsirannan ja Rantakankaan kouluilla lokakuussa järjestetyissä kyläilloissa. Kuntalaiskysely järjestettiin webropol-kyselynä. Valmistelun jälkeen kuntastrategia esitetään kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kunnanvaltuusto määrittää kunnan kehittämistavoitteet ja antaa hyväksymällään talousarviolla taloudelliset voimavarat palveluiden ja toimintojen järjestämiselle. Kuntastrategian tavoitteet huomioidaan valmistelussa ja päätöksenteossa.

Aluevaalit pidettiin tammikuussa 2022. Lappajärveltä on edustaja aluevaltuustossa. Eduskuntavaalit ovat keväällä 2023.

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Asioiden käsittelyaika viivytyksetöntä	Aika	alle 3 kk vireilletulosta
Päätösten toimeenpano	Aika	päätösten tiedoksianto 10 päivää päätöksenteosta
Päätöksistä tiedottaminen	Saavutettavuus ja aika	Päätöksistä tiedotetaan lehdistölle 2 pv:n kuluessa päätöksistä ja pöytäkirjat julkaistaan kunnan kotisivuilla 5 pv:n kuluessa.

Talous

Luottamushenkilöhallinto	TP 2021	TA+ MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	4.133	4.780	6.300
Toimintamenot	-230.370	-250.070	-255.210
Toimintakate	-226.237	-245.290	-248.910

4.1.2 Yleiset toimistopalvelut

Toiminnan kuvaus

Yleisten toimistopalvelujen tulosalueeseen sisältyvät hallintotoimisto, työterveys, työsuojelu ja muut henkilöstömenot. Työsuojelun yhteistoimintaorganisaatio aloitti toimikautensa 1.1.2022. Toimikausi on 4-vuotinen.

Toiminnalliset tavoitteet

Tiedotetaan kunnan valmisteilla olevista asioista ja päätöksistä. Päätökset pannaan täytäntöön niiden saatua lainvoiman. Asiakirjahallintaohjelma Dynasty päivitettiin uuteen versioon. Sähköisiä palveluja kehitetään ja otetaan tehokkaampaan käyttöön. Suomi.fi-palvelun käyttö laajenee edelleen eri toimijoiden siirtäessä palveluitaan digitaaliseen muotoon.20.250

Suunnitelmavuodet 2024-2025

Ohjelmistojen hyödyntäminen monipuolisemmin ja laajemmin.

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Sähköisiä palveluita tarjolla	Palveluiden määrä	Sähköisten palveluiden käyttö lisääntynyt
Henkilöstön työhyvinvointi	Sairauspoissaolot ja henkilöstön vaihtuvuus	Sairauspoissaolot alle keskiarvon. Henkilöstön viihtyvyys työssä. Tarjotaan työhyvinvointia tukevia palveluita henkilöstöä kuunnellen.
Ammattitaitoinen henkilöstö	Koulutus ja kurssit	Tavoitteena ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö. Kouluttautumista suositellaan.

Talous

Yleiset toimistopalvelut	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	21.641	21.300	20.250
Toimintamenot	-335.735	-382.100	-368.770
Toimintakate	-314.093	-360.800	-348.520

4.1.3 Muu yleishallinto

Toiminnan kuvaus

Muu yleishallinto pitää sisällään mm. Etelä-Pohjanmaan liitto ry:n, Suomen Kuntaliitto ry:n sekä Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat ry:n yhteistoimintaosuudet sekä yhteisöjen jäsenmaksut, teosto- ja gramex-maksut sekä verotuskustannusten maksuosuuden.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Yhteistyötahojen kontaktointi	Kontaktit	Yhteistyön parantaminen eri tahojen kanssa.

Suunnitelmavuodet 2024 – 2025: Hyvä yhteistyö eri toimijoiden kanssa.

Talous

Muu yleishallinto	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	17.500		31.600
Toimintamenot	-149.846	-135.600	-137.100
Toimintakate	-132.346	-135.600	-105.500

4.1.4 Työllistäminen

Työllistäminen on siirretty elinvoimapalveluiden toimialaan.

Talous

Työllistäminen	TP 2021	TA + MU 2022
Toimintatuotot	35.588	46.910
Toimintamenot	-48.090	-69.900
Toimintakate	-12.502	-22.990

YLEISHALLINTO YHTEENSÄ	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	78.862	72.990	58.150
Toimintamenot	-764.040	-837.670	-761.080
Toimintakate	-685.178	-764.680	-702.930

4.2 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

4.2.1 Toimielimet ja projektit

Talous

Hallinto, yht.	TP 2021	TA + MU 2022
Toimintamenot	-6.074	-7.820

4.2.2 Terveyspalvelut

Sisältää ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Vastaanottopalvelut/ Terveyspalvelut	TP 2021	TA+MU 2022	TA 2023
Toimintamenot	-6.116.991	-6.318.980	-80.000

Hoito- ja hoivapalvelut	TP 2021	TA + MU 2022
Toimintamenot	-4.946.764	-4.491.745

Sosiaalipalvelut	TP 2021	TA + MU 2022
Toimintamenot	-2.813.681	-2.772.500

Perusterveydenhoito	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Poistot ja arvonalenemiset	-5.163	-5.163	-10.326
Tilikauden yli/alijäämä	-5.163	-5.163	-10.326

Sosiaali- ja terveystoimi	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintamenot	-13.883.510	-13.591.045	-80.000
Poistot ja arvonalenemiset	-5.163	-5.163	-10.326
Tilikauden yli-/alijäämä	-13.888.673	-13.596.208	-90.326

4.2.3 Sosiaalitoimen palvelut

	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Poistot ja arvonalenemiset	-10.328	-10.327	-20.655

4.3 SIVISTYSTOIMI

Sivistystoimeen kuuluu kunnan toiminnoista koulutoimi, kirjasto sekä vapaa-aikatoimi. Koulutoimi pyrkii takamaan opetuksen hyvän laadun ja koulumaiset opetustilat oppilaille ja henkilökunnalle. Kunta vastaa itse esi-, perus- ja lukiokoulutuksesta. Kunta on mukana Järviseudun koulutus-kuntayhtymässä, joka järjestää ammatillista koulutusta. Kunnassa tarjotaan aamu- ja iltapäivä-toimintaa kaikille 1.-2. -luokkalaisille, jotka sitä tarvitsevat. Sen yhteydessä kouluilla järjestetään myös esikoululaisten hoito koulupäivinä.

Sivistystoimi vastaa perusopetuksen arvioinnista Opetushallituksen suosittelmien laatukriteereiden avulla. Arvioinnin pohjalta valitaan joka lukuvuosi 2 – 3 koko koulutoimen kehittämiskohdetta ja koulut valitsevat niiden lisäksi tarvittaessa koulukohtaiset kehittämiskohteet.

Sivistystoimeen kuuluu myös kirjaston ylläpitäminen niin palvelukirjastona kuin omatoimikirjastonakin. Kirjasto on oleellinen osa viihtyisää ja palvelevaa kuntaa. Uutena palvelumuotona on vuonna 2022 otettu käyttöön uusi palvelutila, joka toimii niin neuvottelu-, koulutus- kuin opiskelutilanakin. Lisäksi tilassa on levysoitin asiakkaita varten – levyjä on vähän yli 300.

Vapaa-aikatoimi pitää sisällään liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut. Vapaa-aikatoimen vastuulla asukkaiden kokonaisvaltainen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kehittäminen, palveluiden järjestäminen ja tuottaminen sekä arviointi. Vapaa-aikatoimi vastaa osaltaan kunnan hyvinvointityöstä.

Sivistystoimi toimii aktiivisesti niin lähialueiden kuin muiden kansallisten toimijoiden kanssa yhteisöllisessä, toiminnallisessa ja kehittävässä yhteistyössä. Kunnan strategiassa sivistystoimi vastaa pitkälti hyvinvointipalveluista ja niiden laadusta.

Varhaiskasvatuspalvelut Lappajärven kunta on ostanut 1.8.2022 lähtien Alajärven kaupungilta. Aiemmin palvelut tuotti Kauhavan kaupunki. Kuntien välisessä sopimuksessa Lappajärven hyvinvointivaliokunta toimii niin sanottuna tilaajavaliokuntana, joka valmistelee yhdessä Alajärven kaupungin kanssa talousarvion. Talousarvion hyväksyy lopullisesti Lappajärven kunnanhallitus ja -valtuusto.

Sivistystoimi on ollut mukana KOPA-hankkeessa vuosina 2020-2022 ja tarkoituksena oli turvata laadukas opetus paikkakunnalla sekä taata alueella osaava ja pätevä henkilöstö. Siirtyminen olisi aiheuttanut muutoksia kunnan organisaatiossa ja koulujen henkilökunta olisi siirtynyt Alajärven kaupungin työntekijöiksi. Yhteisen koulutuksenjärjestäjämallin valmistelu kuitenkin lopetettiin vuoden 2022 lopulla, koska lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmä teki yhdistämisestä kannattamattoman. Kunnilla on kuitenkin valmius jatkaa valmistelua, jos rahoituslaki muuttuu yhdistymistä ja kehittämisestä kannustavaksi.

4.3.1 Sivistystoimen hallinto

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Sivistystoimen hallinto on hajautettu malli. Varsinaisesti sivistystoimen hallintoon kuuluu sivistysjohtaja, joka on myös lukion rehtori ja kirjastonjohtaja, sekä vapaa-aikasihteeri. Hallinnon tehtäviä on hajautettu rehtoreille ja koulusihteerille; yleishallinnon puoli huolehtii koulutoimen, varhaiskasvatuksen, kirjaston ja vapaa-ajan yleishallinnosta yhteistyössä sivistysjohtajan kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Hallinto on vastuussa ja seuraa taloutta käyttöpuolella ja hankkeissa. Perusopetuksen opettajien virkarakenne arvioidaan ja suhteutetaan oppilasennusteiden mukaisiksi. Selvityksen alla on mahdollisuus opettaa luokilla 5. ja 6. enemmän aineenopettajajohtoisesti. Luokanopettajavirkojen määrä täsmennetään lukuvuotta 2024-2025 varten; samalla taataan viroissa olevien aineenopettajien opetustuntien täyttyminen.

Vuoden 2023 kunnan investointirahoihin varataan määrärahat Prosentti taiteeseen –hankkeeseen sekä lukion älylaitteiden hankintaan. Taidetta on tarkoitus sijoittaa luontoon ja ulkoalueille;

suunnitelmissa on mm. Välijoen kanavapuiston alue, yhteiskoulun ja kirjaston piha-alue ja/tai Nissintien urheilualue. Lukioon hankitaan samanlainen tv-t-kalustus kuin mikä on yhteiskoululla joka opetustilassa.

Sivistystoimi ja vapaa-aikatoimi vastaavat osaltaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosaa eli HYTE-kertoimien toimintaa kuvaaviin prosessi-indikaattorien mittareista. Talousarviossa prosessi-indikaattorit ovat eriteltynä perusopetuksen ja liikunnan kohdalla. Yleishallinto vastaa toimintaa kuvista kuntajohdon-indikaattoreista. TEAviitekehukseen liittyy 7 eri toimintakokonaisuutta: sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi, yhteiset käytännöt, osallisuus sekä muut ydintoiminnot. TEAviisari tulokset käsitellään hyvinvointivaliokunnassa kahden vuoden välein; seuraavan kerran vuonna 2024.

Sivistystoimessa on haettu vuodelle 2023 seuraavia hankkeita:

- Valtion erityisavustus esi- ja perusopetukseen koronaepidemian covid-19 vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022-2024 (OKM); tämä on haettu ja saatu jo vuosille 2020-2022; omarahoitusosuus 5 %. Päätös ja avustus saatu marraskuussa 2022; 39.000 €.
- Erityisavustus kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vahvistamiseen ja kehittämiseen (AVI); omarahoitusosuus 10 %. Päätös ja avustus saatu joulukuussa 2022; 35.000 €.
- Liikkuva koulu ja opiskelu -kehittämisavustus; omarahoitusosuus 50 % (OKM). Päätös ja avustus saatu marraskuussa 2022; 13.750 €.
- Erityisavustus perusopetuksen yhteisöllisen oppilashuollon vahvistamiseksi (OKM); omarahoitusosuus 30 %.

Jatkuvia hankkeita ovat

- Kerhotoiminta 2022-2023; omarahoitusosuus 35 %.
- Harrastus Suomen malli 2022-2023; omarahoitusosuus 20 %.
- Kirjaston palvelutila-hanke; omarahoitusosuus 20 %.
- Valtion erityisavustus lukiokoulutuksen järjestäjille koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2021-2023 (OPH); tämä on haettu ja saatu jo vuosille 2020-2021; omarahoitusosuus 5 %.

Suunnitelmavuodet 2024 - 2025:

Tarkastellaan sivistystoimen organisaation vastaamista kunnan tehtäväkentässä. Koulukuljetukset tulevat uudelleen arvioitaviksi. Opetusvirkojen vastaavuus oppilasennusteisiin varmistetaan.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Opetusvirkojen riittävyys ja oikeanlainen virkarakenne	Virkarakenne on ajantasaistettu	Virkoihin on riittävät opetustunnit ja virkoja sekä tuntiopettajuuksia on oikea määrä verrattuna oppilaisiin.

Sivistystoimi hallinto	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	85.440		
Toimintamenot	-85.440	-109.830	-118.540
Toimintakate	0	-109.830	-118.540

4.3.2 Esi- ja perusopetus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus

Lappajärvellä esi- ja perusopetusta annetaan Yhteiskoululla sekä Länsirannan ja Rantakankaan kouluilla. Yhteiskoululla opetusta on 0.-9. luokilla, ja esikouluryhmät ovat omina opetusryhminä. Yhteiskoululla toimii perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmä eli VALO. Länsirannan ja Rantakankaan kouluilla opetusta järjestetään 0.-6. luokilla ja esikoululaiset ovat yhdysluokassa 0.-2. Perusopetuksessa noudatetaan paikallista opetussuunnitelmaa, jonka pohjana on yhteinen etelä-pohjalainen opetussuunnitelma. Maakuntakohtaisia päivityksiä tulee joka lukuvuosi ja tarvittaessa päivitetään paikallista opetussuunnitelmaa. Kunta vastaa suurimmasta osasta koulukuljetuksia omana bruttolikenteenä. Koulun keittiö toimii valmistuskeittiönä, josta ateriat lähtevät koulukeskuksen lisäksi kyläkouluille sekä varhaiskasvatuksen yksiköihin.

Toiminnalliset tavoitteet:

Lukuvuosi 2022- 2023 ei sisällä suuria muutoksia toiminnallisesti esi- ja perusopetuksessa. Kaikilla kouluilla opetusjärjestelyt säilyvät samanlaisina kevätlukukauden 2023, eikä henkilöstössäkään ole juuri muutoksia. Yhteiskoululle tarvitaan vuodeksi tai kahdeksi määräaikainen luokanopettaja; lisäys johtuu maahanmuuttajataustaisten lasten lisääntymisestä koulussa. Rantakankaan koulu siirtyy Yhteiskoululle syyslukukauden 2023 alusta lähtien. Yhteiskoulun osalta väliaikaiset tilajärjestelyt päättyvät myös liikuntatilojen osalta, kun uuden liikuntahallin käyttöönotto mahdollistaa täysipainoisen opetuksen kaikilla luokka-asteilla. Koulukeskuksen alueella kaikki opetuskäytössä olevat tilat ovat nyt erinomaisessa kunnossa. Liikuntahallin laaja käyttö ja toimintojen kehittäminen kuuluu lukuvuoden kehityskohteisiin.

Koulun järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuu huomattavan suuri määrä oppilaita luokilta 0-2. Apip-toiminnan monipuolisuutta kasvatetaan jakamalla lapsia ruuhka-aikoina pienempiin ryhmiin erilaisia toimintoja varten. Toiminnassa pyritään huomioimaan kaikki vapaana olevat Yhteiskoulun tilat, ulkoalueet sekä uusi liikuntahalli. Koulu on mukana tehtävässä liikuntapaikkastrategiassa, jonka toteuttaa vapaa-aikatoimi. Yhteiskoulu on mukana Liikkuva opiskelu –hankkeessa.

Opettajien koulutuksissa pyritään tarjoamaan tukea tvt-laitteistojen käyttöön sekä pedagogisiin ratkaisuihin sekä oppimis- ja käyttäytymisongelmaisten lasten opetukseen. Yhteiskoulun opettajien tiimijaosta jää pois hyvinvointitiimi, jonka tehtäviä on siirretty muille tiimeille. Yhteisöllisen oppilashuollon toimintaa eriytetään aiemmasta erityisopetuksen tiimityöskentelystä selkeämmin omaksi toiminta-alueeksi.

Rantakankaan ja Länsirannan kouluilla on vain oman oppilaaksiottoalueen oppilaita. Opetusjärjestelyt perustuvat yhdysluokkaopetukseen 0.-2. sekä 3.-6. ryhmittelyllä ja kouluilla työskentelee kaksi luokanopettajaa/koulu sekä koulunkäynninohjaaja. Kiertävä erityisopettaja sekä kielten opettajat hoitavat osan opetustunneista. Rantakankaan koulun toiminta on lakkaamassa lukuvuoden 2022-23 päätteeksi. Lakkautumisesta aiheutuvia toimenpiteitä ja tulevan lukuvuoden

2023-24 järjestelyjä on jo huomioitu toiminnoissa ja valmistautuminen siirtymiseen on aloitettu. Kevään ja kesän 2023 aikana tehdään suurin osa käytännön toimenpiteistä, joilla varmistetaan Rantakankaan oppilaiden sujuva siirtyminen Yhteiskoululle. Siirtymisestä aiheutuu huomioitavia tilajärjestelyjä Yhteiskoululla ja lukiossa sekä opettajien työtehtävissä. Myös koulukuljetusreittejä tarkistetaan pienimpien oppilaiden kuljetusten vuoksi.

Lähivuosina koulukeskuksen oppilasmäärät nousevat väliaikaisesti aiempaa suuremmaksi. Oppilasmäärä lähtee laskemaan uudelleen 4-5 vuoden kuluttua oppilaiden vähentyessä pienempien ikäluokkien vuoksi. Lukuvuodeksi 2023-2024 yläluokkaopetukseen on tulossa vain yksi 7. luokka. Yhteiskoululla on siis lukuvuodet 2023-2026 nykyisen kuuden 7.-9. luokkien opetusryhmän sijaan vain 5 opetusryhmää - tämä aiheuttaa opettajaresurssin arvioinnin. Länsirannan koulun osalta kiinteistön kuntoa tulee seurata jatkuvasti.

Vuonna 2023 jatketaan perusopetuksen hankkeita, jotka ovat alkaneet syksyllä 2022 ja joilla on merkittävä rooli ja resurssipanostus koulutyöhön. Valtion korona-avustus oppimisvajeiden kaventamiseksi on ollut käytössä vuodet 2020-22 ja sillä on järjestetty lähinnä tukiopetusta sekä lisätty erityisopetuksen tunteja, avustusta on käytetty myös samanaikaisopetukseen. Avustukselle on saatu jatkoa vuosille 2023-24 ja se on tarkoitus kohdentaa erityisopetukseen. Harrastaminen Suomen malli –hanke jatkuu, joka yhdessä Kerho-hankkeen kanssa luo lapsille ja nuorille useampia tilaisuuksia kokeilla erilaisia harrastamisen muotoja. Yhteistyötahoina harrastamis- ja kerhohankkeissa on Järvilakeuden kansalaisopisto ja 4H-Lappajärvi.

HYTE-indikaattoreista kohteina ovat peruskouluissa seuraavat:

- oppilaiden poissaolot. Poissaolojen seuranta, ennaltaehkäisy ja puuttumisen malli. Lappajärvi: On olemassa erillinen ohjeistus perusopetuksen puolella ja koulunuorisotyö-hankkeella vahvistetaan puuttumisen ja ennaltaehkäisyn kulttuuria.

Suunnitelmavuodet 2024 – 2025:

Teknologian lisääminen opetuksessa ja sen käyttö pedagogisesti on tulevaisuuden haaste, johon kouluilla tartutaan.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Tvt-taitojen kehittäminen (oppilas+opettaja)	Opeka-taitotasomittari	Hyvä ja tasainen taitotaso, kehittymissuunnitelma puutteita varten
Työhyvinvointi ja viihtyvyys	Työtyytyväisyyskyselyt, kouluterveyskyselyt	Hyvä työ- ja kouluviihtyvyys
Henkilöstön hyvä valmiustila muutoksiin: Oppilasmäärä Rantakankaan siirtyminen	Ennusteet ja niihin reagoiminen, suunnitelmat muutoksista	Hyvä ennakkointi ja riittävä valmiustila muutoshetkillä

Esi- ja peursopetus	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	75.307	41.580	182.300
Toimintamenot	-2.695.323	-2.575.763	-2.909.183
Toimintakate	-2.620.016	-2.534.183	-2.726.883

4.3.3 Peruskoulujen yhteinen ja muu toiminta

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Yhteiseen toimintaan kuuluu koulutoimessa järjestettävä erityisopetus sekä muu yhteinen toiminta, joista tärkeimpiä ovat olleet koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut. Nämä palvelut siirtyvät hyvinvointialueen tuottamiksi vuoden 2023 alusta. Lappajärven oppilas- ja opiskelijamäärä riittää yhden kokopäiväisen kuraattorin työpanokseksi. Erityisopettajia perusopetuksessa on kolme. Koulunkäynninohjaajia käytetään opetuksen tukena oppitunneilla, aamu- ja iltapäivätoiminnassa sekä esikoululaisten hoidossa. Yhteiskoululla toimii vielä kevätlukukauden 2023 luokkien 7.-9. joustavan perusopetuksen ryhmä eli ns. JOPO-luokka.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteena on koko perusopetuksen toimintojen tuottaminen laadukkaasti ja korkealla tasolla. Tähän pyritään ammattitaitoisen ja oikein resursoidun henkilöstön avulla. Erityisopetus toimii lukuvuoden ajan kolmen opettajan voimin, joista yksi toimii kiertävänä erityisopettajana. Erityisopetuksen tavoitteena on paitsi tehostetun ja erityisen tuen antaminen oppilaille myös ohjata ja neuvoa perusopetuksen opettajia sekä ohjata tukea tarvitsevia oppilaita myös muiden tukipalveluiden piiriin.

Rantakankaan koulun siirtyessä yhteiskouluun elokuussa 2023 tullaan myös erityisopetuksen resurssointi opettajineen ja ohjaajineen tarkistamaan. Erityisopetuksen määrä ei ole vähenemässä; erityisen tuen määrä ja tarve vaihtelee lukuvuosittain, mutta jatkuva tarve on vähintään nykyiselle kolmelle opettajalle.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan resursseja on lisätty kahtena lukuvuotena 2021-2022 ja 2022-2023 yhteiskoulun osalta; tähän on ollut tarve, koska toimintaan osallistuvien lasten määrä on lisääntynyt. Kuluvan lukuvuoden aikana aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma päivitetään ja toiminnan rungoksi suunnitellaan aikataulu-toimintaohje. Sivukoulujen osalta aamu- ja iltapäivätoiminnoissa on vähemmän osallistujia kuin aiemmin ja palvelua tuotetaan koulunkäynninohjaajien voimin ja Länsirannalla yhteistyössä varhaiskasvatustyöryhmän kanssa.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen eli VALO-opetuksen tarjoamisesta on tullut jokavuotista toimintaa. Kunta tarjoaa valmistavaa opetusta yhteiskoululla. Lukuvuoden 2021-2022 ajan perusopetuksessa oli yksi valmistavan opetuksen ryhmä, jonka toteutuksessa käytetään yhteistä opettajaa Alajärven kanssa. Lukuvuosi 2022-2023 aloitettiin samalla mallilla, mutta valmistavan opetuksen oppilaiden määrä nousee koko ajan mm. ukrainalaisten tulijoiden myötä. Koulu on koko ajan valmiudessa lisätä valmistavaa opetusta. Valmistavan opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan integroitumista normaaliin opetusryhmään sekä auttaa erityisesti suomen kielen kehittymistä.

JOPO-toiminta päättyy kevätlukukauden 2023 jälkeen.

Sivistystoimeen oli tarkoitus rekrytoida lasten psykiatrinen sairaanhoitaja vuoden 2022 aikana. Tämä oli tarkoitus tehdä yhteistyössä jonkin muun kunnan kanssa. Tämä ei toteutunut – osittain myös sen

takia, että koulutoimessa oli vuoden 2022 Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama kuraattori-hanke ja koulutoimessa oli koko vuoden yhden kuraattorin sijaan kaksi kuraattori. Tämä kuraattori vastasi koronan tuomiin haasteisiin ja lisäsi erityisesti ryhmämuotoista koulun sosiaalisuutta. Vuonna 2023 psykiatrisen sairaanhoitajan eli psykkinin työpanosta kuntaan saadaan hyvinvointialueen hankkeen kautta.

Suunnitelmavuodet 2024 – 2025:

Hanketilanteesta riippuen ja yhteisen koulutuksen järjestäjän siirtymisen myötä arvioidaan koulujen henkilöstöresurssit sekä muun kuin opetushenkilöstön tarve, esim. Koulunuorisotyöntekijä tai perhetyöntekijä.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Koulurakenteen aiheuttamien muutosten vaikutusten arviointi ja uudelleen organisointi	Erityisopetusresurssi uudelleen arvioitu ja jaettu syysä 2023 varten	Eri kouluilla riittävä erityisopetuksen resurssi ja ohjaajien määrä
Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelman päivitys	Suunnitelma päivitetty ja ap-ip-toimintaan tehty päivän ohjelmavunko	Selkeä malli, joka on myös lasten sisäistää

Peruskoulujen yhteinen ja muu toiminta	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	82.737	23.000	72.480
Toimintamenot	-549.059	-663.320	-646.430
Toimintakate	-466.322	-640.320	-573.950

4.3.4 Lukiokoulutus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lukion tehtävä on tarjota laadukasta toisen asteen yleissivistävää koulutusta, joka antaa opiskelijoille hyvät oppimisedellytykset ja -tulokset sekä jatko-opintomahdollisuudet. Lukio tekee laajaa yhteistyötä eri toisen asteen toimijoiden kanssa niin paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin. Geolukio tarjoaa opintoja erityisellä luonnontieteellisellä linjalla.

Toiminnalliset tavoitteet:

Lukio on osaltaan mukana koulutuksen järjestäjämallin valmistelussa. Tämän lisäksi vuoden 2023 aikana tullaan tekemään lukiokoulutuksen arviointi, johon osallistuvat henkilökunnan lisäksi opiskelijat ja huoltajat. Arviointi tehdään koulutuksen järjestäjälle, jota Lappajärven kunnassa edustaa hyvinvointialioikunta.

Lukion kansainvälisyyttä on vuonna 2023 vaihto-opiskelijat, yhteistyön jatkaminen Japanin kanssa sekä tarkoitus on muutaman väli vuoden jälkeen hakea uutta kansainvälistä hanketta joko Erasmus- tai Nordplus-ohjelman kautta.

Opiskelijarekrytointiin on panostettava edelleen, jotta lukioon saadaan opiskelijoita muualtakin kuin omalta paikkakunnalta. Kohderyhmänä ovat niin kotimaiset kuin ulkomaiset opiskelijat.

Lappajärven geolukio on mukana Alajärven, Evijärven ja Vimpelin kanssa Opetushallituksen rahoittamassa ns. SALA-hankkeessa eli saatavuus ja laatu -hankkeessa, jossa tavoitteena on kehittää lukiodien korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä sekä valmistella TUVA- eli tutkintoon valmistavaan koulutusta kuntien alueelle. TUVA-koulutuksen saamiseksi alueelle tehdään yhteistyötä Järviseudun ammatti-instituutin eli Jamin kanssa. Hanketta vetää erillinen koordinaattori.

Suunnitelmavuodet 2024 - 2025:

Opiskelijarekrytointi on lukion suurimpia haasteita ja tehtäviä niin vuoden 2023 kuin tulevat suunnitelmavuodetkin. Yksi tapa vastata opiskelijahaasteeseen on panostaa perusopetuksen puolella maahanmuuttajien hyvään opetukseen, jotta he saavuttavat riittävät taidot ja tiedot jatkaa lukio-opintoja.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Kansainvälisen toiminnan elvyttäminen	Kv-toimintaa on 2-3 eri toimintamuodolla; kv-hanke pyritään saamaan käyntiin tai vähintään haettua	Lukion kv-toiminta palautuu koronaa edeltävälle tasolle
SALA-hankkeen toimenpiteet 1) korkeakoulu- ja työelämäyhteistyössä;	Toteutunut teemaviikko Malli tulevaan korkeakouluyhteistyötä varten Malli työelämäyhteistyötä varten	Teemaviikko tai jokin muu toimintamuoto korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöstä Pysyviä rakenteita
2) erityisesti TUVA-koulutuksessa	Joko valmis TUVA-koulutus suunnitelma tai hakemus OKM:lle	Valmistellaan ja luodaan alueen TUVA-koulutusmalli yhteistyössä Jamin kanssa

Lukiokoulutus	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	71.209	32.235	32.235
Toimintamenot	-776.686	-758.148	-769.718
Toimintakate	-705.477	-725.913	-737.483

4.3.5 Ammatillinen ja muu koulutus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lappajärven kunta on mukana Järviseudun ammatti-instituutissa eli Jamissa yhtenä omistajakuntana. Muut kunnat ovat Evijärvi, Vimpeli, Alajärvi ja Kauhava. Uudeksi omistajakunnaksi tuli syksyllä 2021 Alavus. Jamin tiloissa Sedu järjestää myös lähihoitaja-koulutusta.

Lappajärven kunta ostaa musiikkiopistopalvelut eli taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetuksen Kauhavan kaupungin oppilaitokselta, Härmänmaan musiikkiopistolta. Kunta on mukana Järvilakeuden kansalaisopiston kannatusyhdistyksessä, jonka kautta järjestetään eri-ikäisten vapaa-ajan ohjattua toimintaa. Järvilakeuden kansalaisopiston järjestää myös teatteritaiteen perusopetusta lapsille ja nuorille yleisen oppimäärän mukaan.

Toiminnalliset tavoitteet:

Kunta ja koulut tarjoavat opistoille tilat, joissa toimia. Härmänmaan musiikkiopisto tarjoaa ensisijaisesti lapsille ja nuorille, mutta näiden lisäksi myös aikuisille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä, kehittää oppilaan henkilökohtaisia valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen sekä antaa valmiudet hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Härmänmaan musiikkiopiston varhaisiän musiikkikasvatuksen ryhmien opetusta toteutetaan 1.8.2022 alkaen yhteistyössä perusopetuksen yksiköiden lisäksi myös varhaiskasvatuksen yksiköissä. Tarkoituksena on edelleen laajentaa ja jatkaa hyvää yhteistyötä kunnan eri toimijoiden kanssa.

Evijärvi, Lappajärvi ja Kauhava ovat Järvilakeuden kansalaisopiston kannatusyhdistyksen jäseniä. Kansalaisopisto tarjoaa eri ikäisille kuntalaisille oppimis- ja harrastusmahdollisuuksia. Painopisteenä on alueen aikuisväestö, mutta myös lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa on jossain määrin. Opisto järjestää muun muassa teatteritaiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan ja yhteistyötä tehdään lisäksi Harrastamisen Suomen mallin toteuttamisessa. Kaikki kuntalaiset voivat vaikuttaa opiston opetusohjelmaan. Opetusta järjestetään joustavasti ja myös lyhyellä aikataululla, mikäli toivotulle kurssille saadaan opettaja.

Vuonna 2023 toiminnan erityisenä painopisteenä on alueen asukkaiden fyysisen ja henkisen hyvinvoinnin edistäminen. Myös digitaitojen omaksumiseen kiinnitetään huomiota. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alusta opiston rooli hyvinvoinnin edistäjänä tuodaan painotetusti esille ja opiston mahdollisuuksia palvelujen tuottajana kehitetään. Resursseja suunnataan mahdollisuuksien mukaan myös työttömien ja vajaakuntoisten osallistamiseen yhteiskuntaan opiston tuen avulla. Uusia opiskelijoita pyritään saamaan mukaan toimintaan.

Monipuolisella hanketoiminnalla tuetaan opiston opetustoimintaa sekä pyritään löytämään uusia mahdollisuuksia perustoiminnan kehittämiseen. Maahanmuuttajien kieli- ja kulttuuriopetusta jatketaan ja hanketoiminnassa huomioidaan myös kansainvälistymisen mahdollisuudet.

Opetustunteja suunnitellaan kunkin kunnan maksuosuuksien suhteessa ja mikäli esimerkiksi kevätkaudella jonkin kunnan alueelta kursseja peruuntuu suunniteltua enemmän, tilannetta paikataan syksyllä lisätuntien/kurssien avulla tai tavallista kalliimmalla luennoitsijalla tai jollakin erikoistoiminnalla. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan opetukseen yli kunta- ja kylärajojen ja myös etäopetuksen mahdollisuudet huomioidaan.

Ammatillinen ja muu koulutus	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	7.418		7.000
Toimintamenot	-83.760	-74.500	-74.500
Toimintakate	-76.342	-74.500	-67.500

4.3.6 Kirjastotoimi

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Kirjaston toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille tasapuolisesti tietoa, virkistystä, elämyksiä, ammattitaitoisen henkilökunnan palvelut sekä tilat ja kokoelmat opiskeluun ja tapahtumien järjestämiseen. Vuonna 2022 valmistunut uusi palvelutila lp-levyjen kuuntelumahdollisuuksineen lisää kirjaston palveluja ja monikäyttöisyyttä.

Toimipaikkana on kirjasto, joka on auki viitenä arkipäivänä viikossa. Omatoimikirjasto on käytettävissä rekisteröityneille asiakkaille ma-su klo 7-21 silloin kun henkilökunta ei ole paikalla. Palvelutila on käytössä henkilökunnan ollessa kirjastossa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteena on tarjota tasapuoliset kirjastopalvelut kaikille asiakkaille. Vuoden 2023 aikana jatketaan kirjastopalveluiden vientiä kyläkouluille. Myös kirjaston vieressä olevan yhteiskoulun ja lukion kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Huomiota kiinnitetään myös aikuisten asiakkaiden viihtyvyyteen ja tilojen esteettömyyteen. Kirjasto osallistuu Eepos-hankkeisiin tai muihin alueen hankkeisiin, jos on sopivia hankkeita kuntalaisten lukuinnostuksen lisäämiseen.

Kirjastoon on valmistunut erillinen ryhmätyötila opiskelijoiden, kansalaisopiston ja muiden ryhmien käyttöön. Tämä on osa kirjaston uutta palvelumuotoilua ja tilan sujuvan käytön kehittämiseen panostetaan vuonna 2023.

Vuoden 2023 aikana kirjaston henkilöstössä tapahtuu useampi eläköityminen. Tämä otetaan huomioon varaamalla palkkamenot pitkien sijaisuuksien hoitoon. Kirjaston laadukkaan jatkumisen kannalta tärkeää on myös onnistua hyvin uuden henkilöstön rekrytoinnissa vuoden 2023 aikana. Kirjastonjohtajuus ratkaistaan rekrytoinnin yhteydessä vuoden 2023 lopulla; joko sivistysjohtaja jatkaa kirjastonjohtajana tai kirjastoon haetaan kirjastonjohtajaa.

Suunnitelmavuodet 2024–2025

Pyritään pitämään yllä kirjaston kulttuuritoiminta näyttelyineen ja tapahtumineen. Osallistutaan kirjaston toimintaa tukeviin hankkeisiin.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Uuden palvelutilan sekä uusitun lasten ja nuorten osaston toiminnallisuuden kehittäminen	Palvelutilan käyttö, t/viikko Asiakaskysely	Palvelutila palvelee laajasti kirjaston asiakkaita ja tuo mahdollisesti jopa uusia asiakkaita.

		Lasten ja nuorten osaston käyttäjien tyytyväisyys
Henkilöstön onnistuneet rekrytoinnit	Uuden työntekijät kelpoisia ja rekrytoitu hyvissä ajoin	Kirjastoalan koulutuksen saaneet uudet työntekijät ja ratkaisu kirjastonjohtajuuteen

Tilasto kirjastotoimesta:

	2017	2018	2019	2020	2021
Kokoelma	63 436	60 227	61 098	60 709	54 880
Lainat	48 885	51 525	48 205	36 682	43 956
Käynnit	39 839	39 992	38 812	30 788	34 139
Aukiolotunnit	2 137	3 783	4 760	3591	4922
Lainoja / asukas	15,39	16,41	15,66	12,24	15,03
Näyttelyt*	18	21	22	15	23
Tapahtumat*	37	32	24	7	31

Omatoimikirjasto otettiin käyttöön kesäkuussa 2018.

Kirjastotoimi	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	21.983	1.600	11.500
Toimintamenot	-228.860	.184.025	-209.278
Toimintakate	-206.877	-182.425	-197.778

4.3.7 Vapaa-aika

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Vapaa-aikatoimen tehtävä on valvoa kuntalaisten oikeutta yhdenvertaiseen osallistumismahdollisuuteen ja turvata asiakkaiden lakisääteisten palveluiden toteutuminen ja tuottaminen huomioiden liikunta-, nuoriso ja kulttuurilait. Vapaa-aikapalveluiden tavoite on asukkaiden kokonaisvaltainen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kehittäminen ja arviointi. Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluilla vaikutetaan yksilön ja yhteisön terveyteen ja hyvinvointiin. Vapaa-aikapalvelut tekevät aktiivisesti henkistä ja fyysistä olosuhdetyötä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi kehittämällä palveluinfrastruktuuria sekä avustamalla yhdistyksiä ja järjestöjä kuntalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua edistävään toimintaan.

Vapaa-aikapalvelut tunnistavat toiminnassaan kaksi eri asiakasrajapintatasoa: omaehtoisen osallistumisen ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen kannustava taso sekä omaehtoista osallistumista ja hyvinvointia ylläpitävä taso. Kannustavan tason toiminta kohdentuu asiakasryhmille, jotka eivät ole aktiivisesti hyvinvointipalvelujen parissa – kohderyhmän viestiminen, palveluiden järjestäminen ja

fyysinen ja sosiaalinen aktivointi. Ylläpitävän tason toiminta kohdentuu asiakasryhmille, jotka ovat aktiivisia palvelunkäyttäjiä tai tätä toimintaa ylläpitäviä yhteisöjä tai järjestöjä – avustukset ja palkitsemiset, fyysisen ja henkisen palveluinfran ylläpitäminen ja kehittäminen (liikuntapaikat, harrastetilat tai sidosryhmäyhteistoiminta).

Toiminnalliset tavoitteet:

Vapaa-aikapalveluiden kaikki toimialat kulttuuri-, nuoriso- sekä liikuntapalvelut tähtäävät siihen, että yhteisöllisen ja yksilöllisen hyvinvoinnin merkitys ja tietoisuus kasvavat kunnassamme. Vapaa-aikapalvelujen tavoitteena on järjestää osallistavaa toimintaa tukien fyysistä ja sosiaalista aktiivisuutta sekä osallisuutta kaikenikäisillä sosioekonomisesta asemasta riippumatta. Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on huomioida eri asiakassegmenttien tarpeita ja vastata näiden tarpeisiin riittävällä tasolla.

Liikuntapalvelut:

Liikuntapalveluiden keskeisin tavoite vuodelle 2023 on liikuntahallin toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen; liikuntahallipalveluiden myynti ja markkinointi sekä käyttöasteen ja laadun tarkkailu. Liikuntapalvelut jatkavat kuntosalipalveluiden kehittämistä yhteistoimintafoorumeissa yhdessä palvelunkäyttäjien kanssa. Liikuntapalveluiden yksi vuoden tavoitteista on elintapaohjauksen toimintamallin vakiinnuttaminen sekä tehdä toiminnasta kehittämishanke, jonka tavoitteena on lisätä hyvinvointiteknologiaa osana palveluita sekä luoda palveluun ohjausmallia yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa huomioiden vaikuttava kehittäminen. Lisäksi aloitetaan vapaa-aikatoimen strategian valmistelu, jossa on myös erikseen liikuntapaikkastrategia.

Nuorisopalvelut:

Nuorisopalvelut tulee lisäämään osallistavaa toimintaa ja lisäämään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Nuorisopalvelut jatkavat tilatoiminnan kehittämistä ottamalla nuorten mielipiteet huomioon hankintoja ja kehittämistä tehtäessä. Vuoden 2023 keskeisin tavoite on lasten ja nuorten toimintaan kohdennetun perintövarojen käyttö työryhmän määrittämän käyttösuunnitelman mukaisesti.

Kulttuuripalvelut:

Vuoden tavoitteita on kulttuurihyvinvointisuunnitelman tekeminen osallistavasti yhdessä järjestöjen kanssa sekä asiantuntijafoorumin kesken.

HYTE-indikaattoreista kohteina ovat liikunnassa seuraavat:

- Kohdennetut liikkumisryhmät lapsille ja nuorille. Lappajärvi: Lappajärven vapaa-aikatoimi toteuttaa ostopalveluna seuratoiminnan ulkopuolelle jääville lapsille omaa liikkistoimintaa ns. harrastetakuun alaista toimintaa. Lappajärven sivistyspalveluilla on menossa Harrastaminen Suomen malli –hanke mikä toteuttaa tätä samaa toimintaa koulupäivän yhteydessä.
- Vaikutusten ennakkoarvointi (EVA). Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat valmisteilla olevien lautakuntapäätösten vaikutusten ennakkoarvointiin (EVA). Lappajärvi: Liikuntapalveluissa on käytetty EVA-menetelmää yksittäisissä kehityshankkeissa, mm. kuntosalin kehittäminen sekä tulevan liikuntahallin käyttö. Valiokuntamallissa vaikutusten ennakkoarvointi-menetelmä otetaan käyttöön koskien tulevia kehityshankkeita tai olemassa olevan toiminnan kehittämistä.

Suunnitelmavuodet 2024 - 2025:

Liikunta- sekä vapaa-aikatoimialan toiminta- ja kehittämisstrategian valmistuminen.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Liikuntahallin käyttöaste ja toiminnan laadun arviointi	Mikä on hallin käyttöaste sekä käyttäjien arvio liikuntahallin käytettävyydestä mm. Kustannustehokkuus ja käyttötyytyväisyys	Talousarvioon on määritetty vuokratuloiksi 25 000 € Käyttötyytyväisyyskyselyn tavoitteeksi määritetään 4 (0-5 asteikolla)
Kulttuurihyvinvointisuunnitelma	Yhteistyöfoorumeihin osallistuvien tahojen määrä Yhteistoimintakumppaneiden tyytyväisyys valmistelevaan ja osallisuus työhön	Puolet kulttuuritahoista osallistuisivat yhteiskehittämiseen Tyytyväisyystavoitteeksi määritetään 4 (0-5 asteikolla)

Vapaa-aikatoimi	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot		7.000	30.000
Toimintamenot		-385.764	-498.569
Toimintakate		-378.764	-468.569

4.3.8 Varhaiskasvatus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lappajärven kunta on ostanut varhaiskasvatuspalvelut 1.8.2022 alkaen Alajärven kaupungilta. Henkilöstö on Alajärven kaupungin palveluksessa, ja Alajärven kaupunki hankkii lasten hoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa tarvittavat materiaalit, ohjelmistot ja välineet. Alajärven kaupunki tilaa Lappajärven kunnan tekniseltä toimelta puhtaanapidon ja ruokahuollon sekä vuokraa Lappajärven kunnalta palveluiden tuottamiseen tarvittavat tilat ja irtaimiston. Toiminta järjestetään varhaiskasvatuslain mukaisesti Lappajärven kunnan tilauksen määrittämässä laajuudessa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Lappajärvellä varhaiskasvatusta järjestetään Ullanlinnan päiväkodissa sekä Itämuksulan ja Länsirannan ryhmäperhepäiväkodeissa. Ullanlinnassa on tällä hetkellä neljä lapsiryhmää ja ryhmäperhepäiväkodeissa hoitopaikkoja yhteensä 20 lapselle. Ryhmäperhepäiväkodeista Länsirannan ryhmä hoitaa myös kyläkoulun aamu- ja iltapäivätoimintaa aamun varhaisten ja iltapäivän myöhäisten tuntien osalta.

Toimintakaudella 2022-2023 varhaiskasvatuspaikkojen määrä vastaa alueen tarpeita. Mikäli varhaiskasvatukseen hakeutuvien lasten määrä laskee, voidaan keväällä 2023 pohtia yhden lapsiryhmän vähentämistä seuraavalta toimikaudelta.

Keväällä 2022 on laadittu Lappajärven ja Vimpelin kuntien sekä Alajärven kaupungin yhteinen varhaiskasvatustalouden ja valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin pohjautuva paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Lisäksi maakunnallisessa yhteistyössä on laadittu koko Etelä-Pohjanmaan kattava varhaiskasvatuksen digisuunnitelma. Vuoden 2023 aikana panostetaan suunnitelmien jalkauttamiseen ja niissä linjattujen toimintamallien mahdollistamiseen.

Toimintakauden 2022-2023 aikana valmistellaan mahdollista varhaiskasvatuksen sähköisen järjestelmän vaihtoa. Tavoitteena on löytää sähköinen kokonaisratkaisu, joka mahdollistaisi myös lasten varhaiskasvatussuunnitelmien ja lakisääteisten tukeen liittyvien asiakirjojen laadinnan ja arkistoinnin sähköisesti. Mahdollinen järjestelmämuutos toteutuisi toimintakaudella 2023-2024.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön hyvinvoinnin tulee olla keskeisessä asemassa sekä kuluvalle toimintakaudella että suunnitelmavuosilla 2024-2025. Henkilöstön hyvinvoinnilla ja tyytyväisyydellä on suora yhteys tuotettavan varhaiskasvatuspalvelun laatuun. Useilla aloilla vallitseva työnvoimapula sekä ammattitaitoisen varhaiskasvatushenkilöstön valtakunnallinen kysyntä lisäävät henkilöstön liikkuvuutta ja haastavat työnantajat panostamaan uudella tavalla työyhteisöjensä hyvinvointiin.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Laadukas ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti järjestetty varhaiskasvatus.	Laadittujen lasten varhaiskasvatussuunnitelmien määrä. Henkilöstön kelpoisuus	Jokaiselle lapselle laadittu oma varhaiskasvatussuunnitelma. Kaikilla kasvattajilla varhaiskasvatuslain mukainen kelpoisuus
Digitaalisen osaamisen vahvistaminen	Käytettävissä olevien laitteiden määrä Henkilöstön koulutukset	Joka lapsiryhmässä on vähintään kaksi lasten käyttöön tarkoitettua laitetta. Kaikki kasvattajat ovat saaneet digitaaliseen osaamiseen liittyvää koulutusta
Henkilöstön hyvinvointiin panostaminen	Säännölliset hyvinvointikyselyt (min 2 krt/vuosi), mittareina kokemus omasta työhyvinvoinnista ja esimiestyöstä	Henkilöstön kokemus esimiestyöstä ja omasta työhyvinvoinnista vähintään tasolla hyvä (8 asteikolla 4-10)

Varhaiskasvatus	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	12.470		209.850
Toimintamenot	-1.327.647	-1.334.631	-995.376
Toimintakate	-1.315.177	-1.334.631	-785.526

Sivistystoimi yhteensä

	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	356.564	105.415	545.365
Toimintamenot	-5.746.775	-6.085.981	-6.221.594
Toimintakate	-5.390.211	-5.980.566	-5.676.229

4.4 MUUT PALVELUT

4.4.1 Maaseutuhallinto ja hankkeet

Maaseutuhallinto jatkaa normaaliin tapaan Kauhavan kaupungin järjestämänä. Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela on päättänyt, että Kurikan kaupunki on jatkossa Etelä-Pohjanmaan lomituspalveluiden toimeenpanijana. Etelä-Pohjanmaan maatalouslomituksen paikallisyksiköt yhdistettiin 1.1.2022 alkaen.

Maaseutuhallinto 2023, viranomaistoiminta

Uusi CAP-kausi muuttaa haettavia tukia ja niiden ehtoja. Maa- ja metsätalousministeriön laatima CAP-suunnitelma määrittää vuosille 2023–2027 suunnitellut maatalouden tukitoimet reunaehtoineen.

CAP27-rahoituskaudella on otettava käyttöön satelliittikuva-analyysiin perustuva pinta-alamonitorointi. Satelliittikuvasarjojen perusteella kerättyjen indeksitietojen pohjalta tulkitaan, onko lohko tukikelpoinen, onko maataloustoimintaa harjoitettu lohkolle vuosittain, täyttyykö vaadittu talviaikainen kasvipeitteisyys ja tunnistetaan kasvi.

Tulkintaa vaativien GT-kuvien määrästä ei ole varmuutta, mutta oletuksena on, että niitä on hyvin paljon. On arvioitu, että noin 10 % kasvulohkoista jäisi mahdollisesti epäselväksi, ja näissä tapauksissa osassa muutetaan kasvia, osassa tuki perutaan ja osaan toimitetaan GT-kuva lisäselvityksenä. Kunkin osuuden määrää ei ole pystytty vielä tarkemmin arvioimaan.

Ruokaviraston toimeenpanon suunnittelussa on suunniteltu, että GT-kuvat käsitellään ELY-keskuksen ja kuntien maaseutuhallintojen (YTA-alueet) kanssa yhteistoimintana.

Tällä hetkellä pinta-alamatukien tukikäsittely (tarkisteet ja päätöskäsittely) hoidetaan kokonaisuudessaan yhteistoiminta-alueilla ja valvonta ELY-keskuksissa. Jatkossa tarkka jaottelu hakemuskäsittelyyn ja valvontaan poistuu, sillä pinta-alamonitorointi käsittää elementtejä molemmista. Pinta-alamonitoroinnista muodostuu hakemustarkisteita, jotka edellyttävät käsittelyä ennen kuin hakemuksen perusteella voidaan tukea maksaa. Hylätty ala aiheuttaa vastaavan seuraamuksen kuin valvonnassa hylätty ala.

Maaseutuhallinnon tehtävät eivät ole siis vähenemässä, vaikka tukioikeuksien käsittely uuden rahoituskauden myötä jää työvaiheista pois. Jatkossakin tehtäviin kuuluu noiden lisääntyvien valvonnallisten tehtävien lisäksi perinteinen neuvonta ja tukihakemusten käsittely.

Neuvonta

Muutosvaiheessa neuvonnallinen työ ja kouluttaminen tulevat lisääntymään merkittävästi. Vuonna 2023 joudutaan yhdessä ELY-keskuksen kanssa tekemään laajan valmistavan koulutuksen, heti kun säädösvalmistelun aikataulu sen sallii. Yhteisen maatalouspolitiikan seuraavan rahoituskauden uusien sääntöjen sisäistäminen, niin itse henkilökunnan kouluttamisen, kuin tiedon välittäminen viljelijöiden suuntaan on tulevan vuoden päätavoite.

Hanketoiminta

Turkistuotannon osalta tullaan aloittamaan jo syksyllä 2022 uuden turkishankkeen suunnittelu, vuonna 2022 aikana päättyvän hankkeen kehittämistoimia jatkamaan. Hankkeen valmistelussa merkittävä tehtävä on alueen tarhaajilla, heidän nostamiaan tarpeita lähdetään kehittämään hankkeeksi. Kauhavan maaseutuhallinto käyttää valmisteluun aikaisempien turkishankkeiden kautta luomaansa verkostoa.

Kunnan hanketoiminta

”Nykälänniemen matkailualueen esteettömän maisemareitin rakentaminen Kyrönsaareen” – hankkeen toteutusaika on 1.6.2021 – 31.12.2024.

Kraatterijärven geopark UNESCO:n statukselle jatkohankkeelle on saatu jatkoaikaa 31.5.2023 saakka. Geopuistot kestävän matkailun vetovoimatekijöiksi –hankkeelle on saatu 100 %:n rahoitus. Hakijana oli LAB-ammattikorkeakoulu, Hyvinvoinnin palveluinnovaatiot (Lahti). Osatoteuttaja on Kraatterijärvi Geopark, Lauhavuori-Hämeen kangas Geopark, Rokua Geopark, Saimaa Geopark ja Salapausselelkä Geopark. Hankkeen toteutusaika on 1.10.2022 – 30.9.2024. Rahoittaja on ELY-keskus. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 357.291 euroa ja hankkeen toteuttamiseen on saatu 357.291 euroa rahoitusta rahoittajalta. Kraatterijärven geoparkin osuus on 35.000 euroa.

Maaseutuhallinto ja hankkeet	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	202.743	139.180	35.800
Toimintamenot	-253.990	-319.030	-201.480
Toimintakate	-51.246	-179.850	-165.680

4.4.2 Oikeudenhoito ja turvallisuus

Oikeudenhoito ja turvallisuus sisältää: yleinen edunvalvonta ja löytöeläinten hoito.

Yleinen edunvalvonta

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Yleiseen edunvalvontaan määrättyjen henkilöiden taloudellisten asioiden ja omaisuuden hoito Evijärven, Kauhavan ja Lappajärven kuntien alueella. Edunvalvottavien etujen hoito ja huolenpito.

Toiminnalliset tavoitteet:

Edunvalvontapalveluiden tuottaminen ostopalveluna siten, että kustannukset katetaan saatavilla palkkioilla. Aika: henkilökohtainen tapaaminen 2 – 4 viikon sisällä.

Tunnusluvut ja mittarit:

Aika: Uudet edunvalvottavat tavataan 2 – 4 viikon sisällä päätöksestä. Määrä: Edunvalvottavien riittävä määrä ↔ toiminnan kattamiseksi.

Suunnitelmavuodet 2024 - 2025:

Tuottaa laadukkaita edunvalvontapalveluita asiakkaille.

Löytöeläinten vastaanotosta on sopimus Eläinhoitola HepoKatti Ky:n kanssa.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Asiakkaiden henkilökohtainen tapaaminen	tapaaminen	Uuden asiakkaan tapaaminen 2-4 viikon sisällä päätöksestä.
Kustannusten kattaminen	toimintakate	Kustannukset katetaan saatavilla palkkioilla.

Oikeudenhoito ja turvallisuus	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	184.469	160.600	165.000
Toimintamenot	-113.803	-124.360	-139.640
Toimintakate	70.667	36.240	25.360

4.4.3 Palo- ja pelastustoimi

Pelastustoimi siirtyy vuoden 2023 alusta lukien hyvinvointialueeseen.

Palo- ja pelastustoimi	TP 2021	TA + MU 2022
Toimintamenot	-293.390	-301.000
Toimintakate	-293.390	-301.000

Muut palvelut yhteensä	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	387.213	299.780	200.800
Toimintamenot	-661.182	-744.390	-341.120
Toimintakate	-273.970	-444.610	-140.320

4.5 TEKNINEN TOIMI

4.5.1 Yhdyskuntasuunnittelu

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Yhdyskuntasuunnittelun tehtävänä on teknisen hallinnon sekä kaavoituksen ja mittaustoimen järjestäminen. Kaavoituksen tarkoituksena on turvata suunnitelmallinen rakentaminen kunnan alueella ja huolehtia riittävästä tonttitarjonnasta.

Lappajärven kunnan alueella on asemakaavoja n. 365 ha ja ranta-asemakaavoja 191,6 ha. Koko järven ympärillä on voimassa oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Keskustan osayleiskaava kattaa alueen Särkiniemestä Tarvolaan.

Toiminnalliset tavoitteet:

Henkilöstön osalta tilanne on kohtuullinen. Teknisen johtajan virka on saatu täytettyä.

Yhdyskuntainsinööri aloitti syyskuussa. Ympäristösihteerin virka on tavoitteena täyttää vuoden 2023 alussa. Tavoitteet henkilöstön osalta ovat keskeneräiset.

Kaavoituksen kehittäminen on tarpeellista, etenkin teollisuustonttien osalta. Lappajärven kunnalla ei ole tarjota tällä hetkellä lainkaan vapaita teollisuustontteja. Tähän täytyy saada pikainen muutos. Investointeihin varataan maa-alueiden ostoon 150.000 €.

Lappajärvellä sijaitseva kiinteistökanta on suunnitteluikänsä päässä, useasti. Tämän vuoksi perustetaan esimerkiksi Lappajärven Kehitys Oy, jonka alla voidaan rakentaa ja rakennuttaa uusia toimitiloja, mikäli niille on tarvetta.

Tonttitarjontaa on hyvä edistää esillepanon avulla. Tontit pyritään viemään markkina-alustalle. Tällä tavalla voidaan parantaa tonttien näkyvyyttä.

Tavoitteet	Mittari	Toimenpide (ent tavoitetaso)
Kaavoitusprosessin kehittäminen	Toteutuneet kaavat	TY alueiden kaavoittaminen
Teollisuushallien mahdollistaminen	Perustettu yhtiö	Kehitysyhtiön perustaminen
Tonttitarjonnan edistäminen	Toteutunut alusta	Markkina-alustalle saattaminen

Yhdyskuntasuunnittelu	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	180.810	31.000	31.100
Toimintakulut	-203.391	-266.620	-297.360
Toimintakate	-22.581	-235.620	-266.260

4.5.2 Yhdyskuntapalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Yhdyskuntapalvelujen tavoitteena on liikenneväylien, puistojen ja yleisten alueiden sekä ulkoilu- ja urheilualueiden hyvin hoidettu ja toimiva infrastruktuuri.

Toiminnalliset tavoitteet:

Liikenneväylien, puistojen ja yleisten alueiden sekä ulkoilu- ja urheilualueiden toimivuuden ja teknisen kunnon ylläpito.

Lappajärven kunnalla on hoidettavia puistoja 6 ha, kaavateitä 15 km ja kevyen liikenteen väyliä 7 km. Kunnan hoidettavia liikunta-alueita ovat Tarvolan ja Hernesniemen pururadat, pesäpallokenttä, kaksi tenniskenttää sekä jääkiekkokaukalot keskustassa, Rantakankaalla ja Länsirannalla sekä ulkokuntosali Kivitipun piha-alueella

Keskusta-alueen viihtyvyyteen on tarpeen panostaa. Keskusta-alue koetaan näivettyneeksi. ELY-Keskuksen alueella Kärnäntien liikenneympyrään tehdään suunnitelma, kilpailutus ja rakennetaan se edustavaksi. Myös muita keskusta-alueen suunnitelmia viedään suunnitelmallisesti eteenpäin, jotta niitä voidaan tulevien vuosien aikana toteuttaa.

Lappajärven kunnan on tarkoituksen mukaista liittyä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaan, jonka avulla saadaan kattavasti tietoa kunnan kehittämiseen. Litu ryhmä tulee ohjaavaksi tekijäksi mukaan hankkeeseen.

Lappajärven kunta tulee viemään uusiutuvien energiamuotojen hankkeita. Latausinfraan kehittäminen kunnassa luo vetovoimaa.

Tavoitteet	Mittari	Toimenpide
Liikenneturvallisuuden parantaminen	Toteutunut ohjelma	Kävelyn- ja pyöräilyn edistämishjelman toteuttaminen
Keskustaa-alueen viihtyvyyden parantaminen	Toteutuneet hankkeet	Keskustan kehityssuunnitelma ja sen kilpailutus ja toteutus
Uusiutuvien energiamuotojen mahdollistaminen	Toteutuneet hankkeet	Latausinfraan kehittäminen

Yhdyskuntapalvelut	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	211.113	162.834	318.840
Toimintakulut	-427.032	-443.850	-503.460
Toimintakate	-215.920	-281.016	-184.620

4.5.3 Toimitila- ja vuokrauspalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Tavoitteena on huolehtia tehokkaasti yleishallinnon, sivistystoimen ja teknisen toimen rakennusten kunnossapidosta sekä investointi- ja peruskorjaussuunnitelmiin sisältyvien kohteiden rakennuttamisesta ja rakentamisesta.

Kunta omistaa rakennuksia 19070 m², joiden tilavuus on 74515 m³. Ne koostuvat yleishallinnon (1), sosiaalihuollon (2), sivistystoimen (5) ja teknisen toimen (12) rakennuksista. Uusi liikuntahalli valmistui elokuussa 2022. Sen pinta-ala on 2154 m² ja tilavuus 22800 m³.

Toiminnalliset tavoitteet:

Rakennusten toimivuuden ja teknisen kunnan ylläpito hyväksytyn kiinteistöstrategiaan sisältyvän korjaus- ja kunnossapito-ohjelman mukaisesti.

Lappajärven kunta tulee viemään uusiutuvien energiamuotojen hankkeita. On tarpeellista nousevien energiakustannusten myötä sijoittaa uusiutuviin energiamuotoihin, kuten aurinkopaneeleihin ja ilmalämpöpumppeihin.

Lappajärven kunnalla on omistuksessaan kiinteistöjä, joiden talouden toteutuman mukainen kate on tappiollinen. Päivitetyssä kiinteistöstrategiassa tekninen johtaja tulee kohdistamaan huomionsa siihen, miten tappiollisista kiinteistöistä voidaan luopua.

Tavoitteet	Mittari	Toimenpide
Kiinteistökannan vähentäminen	Vähentyneet kiinteistöt	Kiinteistöstrategia
Kestävien energiamuotojen mahdollistaminen	Suoritetut asennukset	Lappajärven kunnan kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen

Toimitila- ja vuokrauspalvelut	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	2.205.980	2.118.927	1.965.854
Toimintakulut	-2.019.527	-1.961.350	-1.906.520
Toimintakate	186.453	157.577	59.334

4.5.4 Vesihuolto

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Vesihuollon tehtävänä on talousveden laatuvaatimukset ja –tavoitteet täyttävän veden toimittaminen asiakkaille ja asiakkaiden viemäriverkostoon toimittamien jätevesien pois johtaminen ja puhdistaminen ympäristöviranomaisen edellyttämällä tavalla. Laitos huolehtii myös alueellaan olevan hulevesiverkoston kautta vastaanotettujen sade- ja hulevesien johtamisesta vesistöön.

Vesihuoltolaitoksella on kaksi vedenottamo ja yksi jätevedenpuhdistamo. Vesijohtoverkoston pituus on n. 80 km ja viemäriverkoston n. 90 km. Viemäriverkostossa on kaksi jätevesisäiliötä, joiden avulla pystytään säätelemään jäteveden syöttöä puhdistamolle tasaisesti ympäri vuorokauden. Putkitettua hulevesiverkostoa on n. 2,5 km. Vesilaitoksella on käytössä valvonta-automaatio-ohjelma.

Tavoitteena on toimintavarma verkosto. Tavoitteena on parantaa liittymisastetta rakennettuihin jätevesiverkostoihin. Vain Söyringin alueella lähes kaikki kiinteistöt on liitetty viemäriin.

Tavoite	Mittari	Toimenpide
Talousvesi täyttää asetetut laatu- ja määrävaatimukset	Laboratoriotulokset. Kuluttajien antama palaute. Häiriöiden määrä	Ei poikkeamia veden laadussa. Veden toimitus on ollut keskeytyksetöntä. <5 kpl /vuosi
Jätevedet käsitellään lupaehtojen mukaisesti.	Laboratoriotulokset	Lupaehdot täyttävät puhdistustulokset
Laitoksen toimintavarmuus	Toimintahäiriöitä < 10 kpl/vuosi	Häiriöiden määrä
Liittymisaste	Toiminta-alueella 100 %	
Hulevesiverkoston toimivuus	Vuotovesien määrä	Jätevesien määrä ei lisäännä puhdistamolla tulva-aikana.
Käytön taloudellisuus	Talouden toteutuma	Laitoksen tulot kattavat menot

Vesihuolto	TP 2021	TA+MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	445.964	548.300	553.400
Toimintakulut	-334.385	-315.880	-338.740
Toimintakate	111.579	232.420	214.660

4.5.5 Jätehuolto

Lappajärven kunta on osakkaana vuonna 1996 perustetussa Millespakka Oy:ssä, joka hoitaa alueensa kuntien jätehuoltoa. Millespakka Oy:n alueeseen kuuluvat Alajärvi, Halsua, Kyyjärvi, Lappajärvi, Lestijärvi, Perho, Reisjärvi, Soini ja Vimpeli.

Lappajärven kunta liittyi Pohjanmaan Biokaasu Oy:n osakkaaksi. Vuonna 2019 aloitettiin kuivatus puhdistamolietteen kuljetus Pohjanmaan Biokaasu Oy:lle ja kompostoinnista luovuttiin.

Millespakan tavoitteena on rakentaa vuonna 2023 uusi toimivampi hyötyjäteasema Lappajärvelle nykyistä helpommin saavutettavaan paikkaan. Kunnan tehtävänä on osoittaa sopiva rakennuspaikka sitä varten.

Jätehuolto	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintakulut	-4.038	-2.500	-2.500
Toimintakate	-4.038	-2.500	-2.500

4.5.6 Maa- ja metsätilat

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Tavoitteena on huolehtia kunnan maa- ja metsätiloista.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tehokas maa- ja metsätilojen käytön suunnittelu ja maaomaisuuden hallinta.

Kunta omistaa metsää 645 ha ja peltomaata 23 ha. Kunta on sijoittanut 340 ha metsistään yhteismetsään. Kunnalla on metsäsuunnitelma vuosille 2018-2027.

Metsäsuunnitelman toteutusta ohjaa Metsänhoitoyhdistys Keskipohja.

Maa- ja metsätilat	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	94.614	99.000	99.700
Toimintakulut	-9.623	-26.320	-25.730
Toimintakate	84.881	72.680	73.970

4.5.7 Muu liikeluonteinen toiminta

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Tavoitteen on huolehtia konekeskuksen toiminnasta.

Toiminnalliset tavoitteet:

Kaluston tehokas ja toimiva käyttö. Taloudellisuus. Tehokkuuden ja taloudellisuuden edellytyksenä on kaluston kunto ja kunnossa pidettävyys. Siihen vaikuttaa oleellisesti ikä ja käyttötuntimäärä.

Muu liikeluonteinen toiminta	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	46.386	42.300	42.300
Toimintakulut	-80.235	-83.230	-94.360
Toimintakate	-33.849	-40.930	-52.060

4.5.8 Muu toiminta

Matonpesupaikka Timonniemessä. Matonpesupaikka on vapaasti kuntalaisten ja muidenkin käytettävissä. Käytöstä ei peritä maksua. Kulut muodostuvat pumppaamon kunnossapidosta ja sähköstä ja alueen hoitokuluista.

Muut toiminta	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintakulut	-2.835	-3.490	-2.900
Toimintakate	-2.835	-3.490	-2.900

4.5.9 Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalvelut pitää sisällään seuraavat kustannuspaikat: ympäristölautakunnan hallinto, ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta.

Ympäristönsuojelu

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Ympäristönsuojelun tehtäviin kuuluvat ympäristölainsäädännön mukainen valvonta, ympäristön tilan seuranta, ympäristötiedon hankkiminen ja jakaminen sekä vesiensuojelu. Ympäristöä, luontoa ja vesistöjä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä parannetaan kunnan asukkaiden hyvinvointia heidän asuinympäristönsä kautta.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toimenpide
Haittalintujen vähentäminen	Lupahakemus	Haetaan ELY-Keskukselta lupa vähentämiselle

Rakennusvalvonta

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä huolehtii kunnassa monijäseninen toimielin. Lappajärven kunnassa rakennusvalvontaviranomaisena toimii tekninen valiokunta.

Rakentamisen neuvontaa ja valvontaa varten kunnassa tulee olla rakennustarkastaja. Lappajärven kunnan rakennustarkastaja on toiminut vuodesta 2012 alkaen myös Evijärven kunnan rakennustarkastajana 2 päivänä viikossa. Rakennusvalvonnassa työskentelee myös rakennusvalvontasihteeri.

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa siten kuin siitä säädetään.

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviä on siirretty rakennustarkastajalle hallintosäännöllä.

Rakennusvalvonnassa on ollut käytössä sähköinen lupa-asiointipalvelu sekä sähköinen arkistointi vuodesta 2018 alkaen ja nykyisin kaikki lupahakemukset käsitellään sähköisesti. Tämä mahdollistaa asiakkaalle lupa-asioinnin ajasta ja paikasta riippumatta.

Toiminnalliset tavoitteet:

Rakennusvalvonnan tavoitteena on jatkaa sujuvaa asiakaspalvelua, rakennuslupakäsittelyä, ajantasaisen rakennusrekisterin ylläpitoa sekä asiakirjojen sähköistä arkistointia. Uutena asiana rakennusvalvonnassa otetaan käyttöön pysyvä huoneistotunnus (VTJ-PHT) sekä käyttötarkoituksiluokitusmuutos. Jo aiemmin on otettu käyttöön pysyvä rakennustunnus (VTJ-PRT). PRT ja PHT ovat viranomaisten yhteiskäyttöisiä tunnisteita, joilla identifioidaan rakennuksia ja huoneistoja. Uudella rakennusluokituksella pyritään entistä parempaan tiedon laatuun ja yhdenmukaisuuteen eri toimijoiden tietojärjestelmissä.

Valtioneuvosto on esittänyt eduskunnalle hyväksyttäväksi esityksen uudeksi rakentamislain, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024. Esityksessä mm. rakentamista varten tarvittavien lupien rajausta täsmennettäisiin ja lupavelvoitetta supistettaisiin. Lappajärven kunnan rakennusjärjestys on kunnanvaltuuston 11.2.2002 hyväksymä, joten sen kokonaisvaltaiseen uudistamiseen on syytä sekä ajankohtaista ryhtyä edellä oleva huomioden. Lisäksi rakennusvalvontaviranomaisen tavoitteena on saunalautturin mahdollistaminen. Tähän pyritään löytämään ratkaisuja jo vireillä olevilla kaavoitusratkaisuilla, joissa on esitetty saunalautoille tarkoitettuja satamapaikkoja.

Valtioneuvoston esityksen mukaisesti rakentamislain budjettivaikutukset liittyvät purkumateriaali- ja rakennusjätteiden tietojen raportointilustan perustamiseen, kansallisen päästötietokannan ylläpitämiseen sekä siihen, että kunnat siirtyvät rakentamisluvituksessa sekä rakennusvalvontaprosessissa yhteentoimivaan ja tietomallimuotoiseen tiedonhallintaan. Tähän liittyen rakennustarkastaja osallistuu 22.9.22 – 27.4.23 rakennusvalvonnan Tietomallikoordinaattorin koulutukseen, jota Ympäristöministeriö avustaa 80 %.

Tavoitteet	Mittari	Toimenpide
Rakentamislain kanssa yhteensopiva rakennusjärjestys	Tarvittavat lausunnot ja kuulemiset tehty	Rakennusjärjestyksen uusimisen valmistelu
Lupakäsittelyn tehokkuus	Käsittelyaika	Rak.tark.päätös 3 vkoa Hankkeen etenemisen seuranta reaaliaikaisesti ja läpinäkyvästi
Ammattitaitoinen ja osaava henkilöstö	Asiakaspalautteet	Kouluttautuminen

Myönnettyt luvat	2018	2019	2020	2021	2022
Asuinrakennukset	3	2	2	4	1
Lomarakennukset	8	5	4	8	0
Lomarak.muutos pysyväksi asunnoksi	0	10	2	4	1
Muut	78	45	64	80	43
Luvat yhteensä	89	62	72	96	45

Ympäristöpalvelut	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	84.226	69.500	60.000
Toimintakulut	-175.167	-189.820	-193.550
Toimintakate	-90.941	-120.320	-133.550

Tekninen toimi yhteensä	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	3.269.093	3.071.861	3.071.194
Toimintakulut	-3.256.234	-3.293.060	-3.365.120
Toimintakate	12.859	-221.199	-293.926

4.6 ELINVOIMAPALVELUT

4.6.1 Kehitysvaliokunta

Kehitysvaliokunnan tehtävänä on:

1. elinvoiman kehittäminen
2. yhteistyö yrittäjien ja järjestöjen kanssa
3. osallistava budjetointi
4. hyvinvointikertomuksen laatiminen ja siitä raportointi
5. markkinointi
6. viestintä
7. kunnan verkkosivut
8. kuntastrategian valmistelu
9. elinvoimapolitiittisen ohjelman valmistelu
10. toimialansa hankkeiden ja projektien hallinnointi ja johtaminen.

Esittelijänä toimii kunnanjohtaja tai tämän sijainen. Läsnäolo- ja puheoikeus on muiden valiokuntien esittelijöillä.

Kunnan elinvoimapalvelut ylläpitävät kunnan ja yrittäjien välisestä yhteistoimintaa. Tavoitteena on edistää olemassa olevaa elinkeinotoimintaa sekä panostaa resursseja uusien yritysten ja yrittäjien saamiseksi kuntaan. Elinkeinotoimi koordinoi toimialaa kehittäviä hankkeita, vuokraa yritystiloja, markkinoi omistamia tiloja ja tontteja, tiedottaa yksityisistä vapaista tiloista, avustaa työvoiman saannissa, järjestää yrittäjätapaamisia, osallistuu messuille, markkinoi kuntaa sekä toimii henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa asukkaiden ja yritysten elinvoiman parantamiseksi valmentamalla ja palvelemalla.

Kunnanhallitus on 09.12.2019 hyväksynyt sopimuksen Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy:n kanssa. Yrityspalveluneuvoja aloitti tehtävässään 4.5.2020.

Hallituksen kehysriihi on linjannut, että TE-palvelut siirtyvät kuntien käsiin vuonna 2024. Ratkaisumallissa kunta kokoaa eri toimijat yhteen, ja julkinen, yksityinen ja kolmas sektori työskentelevät yhdessä työllisyyden parantamiseksi. Kun työvoimapalvelut järjestetään paikallisella tasolla, ollaan lähellä niin työnhakijaa, työnantajia kuin yrityksiä. Tällöin TE-palveluista tulee lähipalveluita. Työllisyyspalvelut on siirretty yleishallinnon alta elinvoimapalveluihin.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Koko elämän kokoinen asuinkunta.	Toimivat peruspalvelut ja matkailua tukeva ympäristö	Eturivin asuin- ja matkailukunta
Yrittäjyyteen ja työhön kannustava kunta.	Yritysten ja palveluiden määrä sekä työttömyysluvut.	Lappajärvi on kuntana houkutteleva niin yrittäjille kuin asukkaillekin.
Vetovoimainen matkailukunta.	Matkailutarjonta lisääntyy, matkailijoiden määrä, viipymä ja palautteet.	Matkailijoiden määrä lisääntyy ja viipymät pitenevät. Kraatteri-brändi tunnetaan yli valtakuntarajojen.

Idearikkaasti resursseja käyttävä.	Kesä- ja vapaa-ajanasukkaat osa elämäntapaista kuntaa.	Kesä- ja vapaa-ajanasukkaiden tyytyväisyys lisääntyy.
------------------------------------	--	---

Kehitysvaliokunta	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	6.879		
Toimintakulut	-6.879	-6.640	-7.000
Toimintakate	0	-6.640	-7.000

Elinkeinoelämän edistäminen	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	2.520		14.280
Toimintakulut	-194.237	-294.880	390.060
Toimintakate	-191.717	-294.880	-375.780

Vapaa-aikatoimi on siirretty sivistystoimen toimialaan.

Vapaa-aikatoimi	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	8.934		
Toimintakulut	-391.281		
Toimintakate	-382.347		

Elinvoimapalvelut	TP 2021	TA + MU 2022	TA 2023
Toimintatuotot	18.333		14.280
Toimintakulut	-592.397	-301.520	-397.060
Toimintakate	-574.064	-301.520	-382.780

5 TULOSLASKELMA

5.1. Käyttötalousosa

TOIMINTATUOTOT	TP 2021	BU+M2022	BU 2023	% MUUTOS
YLEISHALLINTO	78862	72990	58150	-20,3
SIVISTYSTOIMI	356564	105415	545365	417,4
MUUT PALVELUT	387213	299780	200800	-33
TEKNINEN TOIMI	3269093	3071861	3071194	
ELINVOIMAPALVELUT	18333		14280	100
YHTEENSÄ	4110065	3550046	3889789	9,6
TOIMINTAKULUT				
YLEISHALLINTO	-764040	-837670	-761080	-9,1
SOSIAALI- JA TERV.T	-13883510	-13591045	-80000	-99,4
SIVISTYSTOIMI	-5746775	-6085981	-6221594	2,2

MUUT PALVELUT	-661182	-744390	-341120	-54,2
TEKNINEN TOIMI	-3256234	-3293060	-3365120	2,2
ELINVOIMAPALVELUT	-592397	-301520	-397060	31,7
YHTEENSÄ	-24904138	-24853666	-11165974	-55,1
TOIMINTAKATE				
YLEISHALLINTO	-685178	-764680	-702930	-8,1
SOSIAALI- JA TERV.T	-13883510	-13591045	-80000	-99,4
SIVISTYSTOIMI	-5390211	-5980566	-5676229	-5,1
MUUT PALVELUT	-273970	-444610	-140320	-68,4
TEKNINEN TOIMI	12859	-221199	-293926	32,9
ELINVOIMAPALVELUT	-574064	-301520	-382780	27
YHTEENSÄ	-20794074	-21303620	-7276185	-65,8

VEROT, 1000 EUROA	TP21	BU+MU22	BU2023	%MUUTOS
Kunnan tulovero	8590	8742	4257	-51,3
Kiinteistövero	976	951	990	4,1
Yhteisövero	994	634	660	4,1
YHTEENSÄ	10560	10327	5907	-42,9
VALTONOSUUDET, 1000 EUROA				
Peruspalvelujen vo	6726	7420	1433	-80,7
Verotuloihin perustuva vo	3075	2990	1526	-49
Veromenetysten komp	1957	2133	668	-68,7
Opetus- ja kultt.t.	-110	-96	-140	46
YHTEENSÄ	11648	12447	3487	-152,4
KORKOTUOTOT JA KULUT, 1000 €	TP21	BU+MU22	BU2023	%MUUTOS
Muut korkotuotot	40			
Peruspo:n korot	12			
Korkokulut lainoista	-21	-48	-305	533,4
YHTEENSÄ	31	-48	-305	533,4
MUU RAHOITUS				
YHTEENSÄ	4	2	4	66,7

5.2 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	TP2021	BU+M 2022	BU 2023	%- MUUTOS
Toimintatuotot	4110065	3550046	3889789	9,6
Myyntituotot	1107608	1038910	1351340	30,1
Maksutuotot	39268	47000	37000	-21,3
Tuet ja avustukset	392679	242915	189745	-21,9
Muut tuotot	2570510	2221221	2311704	4,1
Toimintakuut	-24904138	-24853666	-11165974	-55,1
Henkilöstökulut	-4510159	-4641590	-4710780	1,5
Palvelujen ostot	-17218334	-17041395	-2892940	-83
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-849914	-933295	-1022660	9,6
Avustukset	-263041	-311500	-343450	10,3
Muut menot	-2062690	-1925886	-2196144	14
Toimintakate	-20794073	-21303620	-7276185	
Verotulot	10560517	10327000	5907000	-42,8
Valtionosuudet	11647968	12447000	3486700	-72
Rahoitustuotot ja -kulut	35253	-45900	-301250	
Korkotuotot	40720			
Muut rahoitustuotot	16287	2950	4450	50,8
Korkokulut	-21302	-48150	-305000	533,4
Muut rahoituskulut	-452	-700	-700	
Vuosikate	1449665	1424480	1816265	
Suunnitelman mukaiset poistot	-1076822	-1040730	-1126392	
Tilikauden tulos	372843	383750	689873	
Varausten ja rah.muutokset	26787			
Tilikauden yli-/alijäämä	399630	383750	689873	
Tunnusluvut				
Toimintatulot/toimintamenot%	16,5	14,3	34,8	
Vuosikate/Poistot %	134,6	136,9	161,2	
Vuosikate €/asukas	505,5	506,4	658,3	
Asukasluku	2868	2813	2759	

6 INVESTOINNIT

Tekn.valiokunta 25.10.2022 Kh 12.12.2022 Kv 19.12.2022	2023	Suun. 2024	Suun. 2025	Yhteensä
<u>1. YLEISHALLINTO</u>				
Taloudenseuranta ohjelmisto	10000			10000
Kokoustekniikka	10000			10000
Johdon työpöytä -raportointipalvelu	10000			10000
YLEISHALLINTO YHTEENSÄ	30000	0	0	30000
<u>3.SIVISTYSTOIMI</u>				
Prosentti taiteeseen -hanke	60000			60000
avustus 50 %;	30000			30000
käyttökohteet Välijoen kanava, kirjasto, urheilukenttä				0
Lukion ja yhteiskoulun vanhemman puolen älynäytöt	18000			18000
* samanlaiset kuin uudella puolella joka opetustilassa				0
* yhteensä 9 näyttöä à 2000 e				
				0
SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ	78000	0	0	78000
<u>5. MUUT PALVELUT</u>				0
Koirapuisto	30000			30000
Karvalan veneluiskan rakentaminen	20000			20000
MUUT PALVELUT YHTEENSÄ	50000	0	0	50000
<u>6. TEKNINEN TOIMI</u>				
6a Liikenneväylät				
Valaistus	20000	20000	20000	60000
Tietoliikenteen rakennushanke	100000			100000
Vanhavuoren retkeilyreitit p-paikka	10000			10000
Kaavateiden suunnittelu	20000			

-				
6b Puistot ja yleiset alueet				
Nykälänniemi-Kyrönsaari-Halkosaari kevyen liikenteen siltojen suunnittelu ja rakennuttaminen	100000	50000		150000
Nykälänniemi-Kyrönsaari-Halkosaari kevyen liikenteen siltojen rakentaminen		1000000	1000000	2000000
Nykälänniemen vierasvenesataman aallomurtajan rakentaminen	600000			600000
Aallomurtajien rakennuttaminen ja valvonta	10000			10000
Saunamaailman aallomurtajan rakentaminen	150000			150000
Halkosaaren tien rakentaminen	200000			200000
Keskustan kehittäminen		100000	100000	200000
Keskustan puistoalue	60000			60000
Kärnätien liikenneympyrä (suunnitelma+toteutus)	100000			100000
Nissintie-Hyytisentie risteysalueen korotus (suunnitelma+toteutus)	100000			100000
Kärnän- ja Maneesintien perusparannus		100000		100000
Kärnänsalmen kunnostaminen	10000			10000
Rantojen kunnostaminen	15000			15000
Kyrönsaaren esteetön kulkureitti	65000	65000		130000
Avustus Kyrönsaaren esteetön kulkureitti		82000		82000
Laavut	10000			10000
Kävelyn- ja pyöräilyn edistämishjelma	20000			20000
-				
6c Toimitila- ja vuokrauspalvelut				
Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen	20000			
-				
Vesihuolto				
Varaus vesi- ja viemärijohtojen rakentaminen	50000	50000	50000	150000
Viemärien saneeraus	40000	40000	40000	120000
Talojohdot, varaus	20000	20000	20000	60000

MAA- JA METSÄTILAT				
Maa-alueiden osto	150000			150000
KALUSTO				
Moottorikelkka	10000			10000
Mönkijä	10000			10000
Pientraktori liikuntapaikoille	20000			20000
TEKNINEN TOIMI YHTEENSÄ	1910000	1445000	1230000	4545000
YHTEENSÄ, Investointimenot	2068000	1445000	1230000	4743000
YHTEENSÄ, Investointitulot	30000	82000	0	112000
YHTEENSÄ, Investoinnit netto	2038000	1363000	1230000	4631000

7 RAHOITUSLASKELMA

Toiminnan ja investointien rahavirta	TP 2021	BuM2022	Bu 2023	%-muutos
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1449664	1424480	1816265	27,5
Tulorahoituksen korjauserät				
Muut oikaisut	-10588			
Tulorahoituksen korjauserät	-10588			
<i>Toiminnan rahavirta</i>	<i>1439076</i>	<i>1424480</i>	<i>1816265</i>	<i>27,5</i>
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2088589	-3269000	-2068000	-36,7
Rahoitusosuudet investointeihin	385041	532500	30000	-94,4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot				
Investointien vars. myynti	14616	143000		-100
Investointien myyntivoitot	10588			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	25204	143000		
<i>Investointien rahavirta</i>	<i>-1678344</i>	<i>-2593500</i>	<i>-2038000</i>	<i>-21,4</i>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-239268	-1169020	-221735	-81
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäys				
Antolainauksen vähennys				
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-550000	-250000	-450000	80
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		1419020	671735	52,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1700000			
Lainakannan muutokset	1150000	1169020	221735	-81
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja	77861			
Saamisten muutos	251332			
Korott.pitkä- ja lyhytaik.	-676103			
Muut maksuvalmiuden muutokset	-346910			
Rahoituksen rahavirta	803090	1169020	221735	-81
Rahavarojen muutos	563822		0	
Kassavarat 31.12.	1809907			
Kassavarat 1.1.	1246085			
Rahavarojen muutos	563822		0	

8 HENKILÖSTÖ

Vuonna 2021 Lappajärven kunnan palveluksessa on ns. vakituisessa palvelussuhteessa 36 virkasuhteista, 37 työsuhteista ja 9 tuntipalkkaista palkansaajaa. Määräaikaisia on 5 henkilöä. Henkilöstön määrä tulee pysymään lähes samana myös vuonna 2022, sen sijaan vuonna 2023 vähennystä olisi muutama henkilötyövuosi.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 34 §:n 1 momentin kohdan 6 mukaan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista ja irtisanomisaikaa sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana viranhaltija täyttää eroamisiän, jollei viranhaltijan kanssa sovita virkasuhteen määräaikaisesta jatkamisesta. Työsopimuslain 6 luvun 1 a §:n mukaan työntekijän työsuhde päättyy ilman irtisanomista ja irtisanomisaikaa sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana työntekijä täyttää eroamisiän, jolleivät työnantaja ja työntekijä sovi työsuhteen jatkamisesta. Eroamiskä on vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneillä 68 vuotta, vuosina 1958–1961 syntyneillä 69 vuotta ja vuonna 1962 ja sen jälkeen syntyneillä 70 vuotta.

Nämä säännökset tarkoittavat sitä, ettei työnantaja voi tehdä tarkkoja eläke-ennusteita syntymävuoden perusteella. Tilinpäätöksessä 2021 todetaan, että ns. vakituisia henkilöitä ikävälillä 56 -60 vuotta on ollut yhteensä 24 henkilöä ja 61 – 65 vuotta on ollut 22 henkilöä. Vakituisten henkilöstön keski-ikä oli 52,7 vuotta ja alle 30-vuotiaita oli 4.

Henkilöstöpolitiikassa on jo useamman vuoden ajan noudatettu periaatetta, että luonnollinen poistuma hyödynnetään silloin, kun se on toimintojen järjestämisen kannalta mahdollista. Hiljaisen tiedon siirtymisestä tulee pitää huolta. Tästä syystä rekrytointi on aloitettava riittävän ajoissa, jotta pystytään turvaamaan vastuullinen perehdyttäminen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää henkilöstön jaksamiseen.

Virat ja toimet ovat Lappajärven kunnan virkoja ja toimia, eivät jonkin tietyn yksikön. Uudet työtehtävät perustetaan viroiksi, jos niihin sisältyy kuntalain mukaisia viranomaistehtäviä tai erityislaki edellyttää virkasuhdetta. Muihin tehtäviin henkilöstö palkataan työsuhteeseen. Toistaiseksi voimassa oleva palvelussuhde on ensisijainen palvelussuhteen muoto. Määräaikaisia palvelussuhteita käytetään silloin, kun on lain edellyttämä peruste. Sijaisia palkataan vain tarvittaessa lähinnä turvaamaan toiminnan sujuminen ja palvelujen saatavuus.

Henkilöstön kanssa käydään tarvittaessa kehityskeskustelut ja niissä kartoitetaan mm. osaamista ja halukkuutta lisäkoulutukseen tai kurssitukseen. Kunnanhallitus on 21.9.2009 § 275 b tehnyt päätöksen, jonka mukaan henkilökunnalle voidaan myöntää palkallista virkavapaa tai työlomaa enintään viisi päivää vuodessa itse maksettuaan, omaehtoiseen ammatilliseen koulutukseen. Muina tapoina kehittää henkilöstön ammattitaitoa ovat mm. ammattikirjallisuuden ja -lehtien lukeminen, itseopiskeluohjelmat ja tiedon haku internetistä. Kunta voi myös itse järjestää koulutusta.

Henkilöstön omaehtoista, kunnan kannalta tarkoituksenmukaista, pätevyyden lisäämistä voidaan tukea koulutuksellisin keinoin; esim. opintovapaa, oppisopimus, työharjoittelu.

Henkilöstölle laaditaan vuosittain koulutussuunnitelma, jonka kunnanhallitus hyväksyy. Lisäksi on laadittu Menettelytapaohje toimien ja virkojen täyttämiseksi eläköitymisen takia vuosina 2022 – 2026.

Tulosalue	Virka- tai toiminimike	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Yleishallinto	Kunnanjohtaja	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
	Hallintojohtaja	1	1	1	1	1
	Toimistosihteeri	1	1	1	1	1
Yhteensä		2,65	2,65	2,65	2,65	2,65
Sivistystoimi	Sivistystoimen hallinto					
	Sivistysjohtaja	0,5	0,5	0,5	1	1
	Toimistosihteeri	0,5	0,5	0,5		
	Perusopetus					
	Yhteiskoulu					
	Peruskoulun rehtori	1	1	1	1	1
	Koulusihteeri	1	1	1	1	1
	Lehtori	1	1	1		
	Lehtori, osa-aikainen	1	0,3	0,3	0,3	0,3
	Tuntiopettaja, aineenop	3,5	3,5	3	3	3
	Opinto-ohjaaja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	Luokanopettaja	8	7	10	10	9
	Esikoulunopettaja	1	1	1	1	1
	Esikoulunopettaja MA	1	1	1	0-1	
	Emäntä	1	1	1	1	1
	Keittäjä	2	2	2	2	2
	Ruokapalvelutyöntekijä	1	1	1	1	1
	Ruoanjakaja	1	1	1	1	1
	Ruoanjakaja MA	0	0,5	0,5	0	0
	Peruskoulun yhteiset virat					
	Erityisluokanopettaja	1	1	1	1	1
	Eritysohjaaja	2	2	2	2	2
	JOPO-opettaja	1	1	0	0	0
	Koulunkäynninohjaaja	8	8	8	8	8
	Koulunkäynninohj. MA		2	2	2	0
	Koulukuraattori	1	1	0	0	0
	Länsirannan koulu					
	Ap.johtaja, luokanopettaja	1	1	1	1	1
	Luokanopettaja	1	1	1	1	1
	Rantakankaan koulu					
	Ap.johtaja, luokanopettaja	1	1	0	0	0
	Luokanopettaja	1	1	0	0	0
	Keittäjä-siivooja	1	1	0	0	0
	Valmistava opetus					
	Opettaja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	Lukio					
	Lukion rehtori	0,5	0,5	0,5	1	1
	Koulusihteeri	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	Lehtori	5,5	5,5	5,5	5	5

	Tuntiopettaja	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5	0,5	0,5
	Opinto-ohjaaja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	Kirjasto					
	Kirjaston johtaja	sivjoht	sivjoht	sivjoht	1	1
	Kirjastonhoitaja		0,6	0,6	0	0
	Kirjastovirkailija	1,6	1	1	1	1
	Vapaa-aikatoimi					
	Vapaa-aikasihteeri	1	1	1	1	1
	Varhaiskasvatus					
	Keittäjä, Ullanlinna pk	1	1	1	1	1
	Keittäjä, Kastehelmi MA	1	1	1	0-1	0-1
Yhteensä		54,6	55,4	52,4	49,8	46,8
Muut palvelut	Oikeudenhoito ja turvallisuus					
	Yleinen edunvalvoja	1	1	1	1	1
	Toimistosihteeri	1	1	1	1	1
	Hanketyöntekijä	1	2	1		
Yhteensä		3	4	3	2	2
Tekninen toimi	Yhdyskuntasuunnittelu					
	Tekninen johtaja	1	1	1	1	1
	Toimistosihteeri	1	1	1	1	1
	Yhdyskuntainsinööri		1	1	1	1
	Siivoustyönohjaaja	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
	Yhdyskuntapalvelut					
	Kirvesmies	2	2	2	2	2
	Liikunta-alueiden hoitaja	1	1	1	1	1
	Toimitila- ja vuokrauspalvelut					
	Kirvesmies	1	1	1	1	1
	Laitosmies-talonmies	3,5	3,5	2	2	2
	Siivooja	6,29	6,47	6,47	6	6
	Vesihuolto					
	Kirvesmies	1	1	1	1	1
	Muu liikeluonteinen toiminta					
	Traktorinkuljettaja	2	2	2	2	2
	Rakennusvalvonta					
	Rakennustarkastaja	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
	Rakennusvalvontasihteeri	1	1	1	1	1
	Ympäristöhuolto					
	Ympäristösihteeri	0,6	0,4	0	0	0
Yhteensä		21,59	22,57	20,67	20,20	20,20
Elinvoimapaalvelut	Kunnanjohtaja	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35

	Viestintä- ja hankekoordinaattori	0	1	1	1	1
Yhteensä		0,35	1,35	1,35	1,35	1,35
YHTEENSÄ		82,19	85,97	80,07	76	73

9 TALOUSSUUNNITELMA

LAPPAJÄRVEN KUNTA		TALOUSSUUNNITELMA		
		2 023	2 024	2 025
	YLEISHALLINTO			
1100	Luottamushenkilöhallinto			
	Menot	-255 210	-256	-258
	Tulot	6 300	6	8
	Netto	-248 910	-250	-250
1200	Yleiset toimistopalvelut			
	Menot	-368 770	-370	-372
	Tulot	20 250	21	21
	Netto	-348 520	-349	-351
1300	Muu yleishallinto			
	Menot	-137 100	-137	-137
	Tulot	31600	0	0
	Netto	-105 500	-137	-137
1000	YLEISHALLINTO YHTEENSÄ			
	Menot	-761 080	-763	-767
	Tulot	58 150	27	29
	Netto	-702 930	-736	-738
2000	YMPÄRISTÖTERV.HOITO			
	Menot	-80 000	-80	-80
	SIVISTYSTOIMI			
4100	Sivistystoimen hallinto			
	Menot	-118 540	-120	-121
	Tulot	0	0	0
	Netto	-118 540	-120	-121

4200	Perusopetus			
	Menot	-2 909 183	-2 910	-2 911
	Tulot	182 300	182	182
	Netto	-2 726 883	-2 728	-2 729
4300	Peruskoulujen yhteinen toiminta			
	Menot	-646 430	-647	-647
	Tulot	72 480	73	73
	Netto	-573 950	-574	-574
4400	Lukiokoulutus			
	Menot	-769 718	-770	-771
	Tulot	32 235	32	32
	Netto	-737 483	-738	-739
4500	Ammatillinen koulutus			
	Menot	-74 500	-74	-74
	Tulot	7000		
	Netto	-67 500	-74	-74
4600	Kirjasto			
	Menot	-209 278	-209	-209
	Tulot	11 500	11	11
	Netto	-197 778	-198	-198
4700	Vapaa-aikatoimi			
	Menot	-498 569	-500	-500
	Tulot	30 000	30	30
	Netto	-468 569	-470	-470
4800	Varhaiskasvatus			
	Menot	-995 376	-996	-996
	Tulot	209850	209	209
	Netto	-785 526	-787	-787
4000	SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ			
	Menot	-6 221 594	-6 226	-6 229
	Tulot	545 365	537	537
	Netto	-5 676 229	-5 689	-5 692
	MUUT PALVELUT			
5100	Maaseutuhallinto ja hankkeet			
	Menot	-201 480	-201	-201

	Tulot	35 800	35	35
	Netto	-165 680	-166	-166
5200	Oikeudenhoito ja turvallisuus			
	Menot	-139 640	-140	-141
	Tulot	165 000	166	166
	Netto	25 360	26	25
5000	MUUT PALVELUT YHTEENSÄ			
	Menot	-341 120	-341	-342
	Tulot	200 800	201	201
	Netto	-140 320	-140	-141
	TEKNINEN TOIMI			
6100	Yhdyskuntasuunnittelu			
	Menot	-297 360	-298	-298
	Tulot	31 100	31	31
	Netto	-266 260	-267	-267
6200	Yhdyskuntapalvelut			
	Menot	-503 460	-504	-504
	Tulot	318 840	319	319
	Netto	-184 620	-185	-185
6300	Toimitila- ja vuokrauspalvelut			
	Menot	-1 906 520	-1 907	-1 907
	Tulot	1 965 854	1 966	1 966
	Netto	59 334	59	59
6400	Vesihuolto			
	Menot	-338 740	-339	-339
	Tulot	553 400	554	554
	Netto	214 660	215	215
6600	Jätehuolto			
	Menot	-2 500	-2	-2
	Tulot	0	0	0
	Netto	-2 500	-2	-2
6700	Maa- ja metsätilat			
	Menot	-25 730	-25	-25
	Tulot	99 700	100	100
	Netto	73 970	75	75

6800	Muu liikeluonteinen toiminta			
	Menot	-94 360	-94	-94
	Tulot	42 300	42	42
	Netto	-52 060	-52	-52
6900	Muu toiminta			
	Menot	-2 900	-3	-3
	Tulot			
	Netto	-2 900	-3	-3
6950	Ympäristöpalvelut			
	Menot	-193 550	-190	-190
	Tulot	60 000	60	60
	Netto	-133 550	-130	-130
6000	TEKNINEN TOIMI YHTEENSÄ			
	Menot	-3 365 120	-3 362	-3 362
	Tulot	3 071 194	3 072	3 072
	Netto	-293 926	-290	-290
7000	ELINVOIMAPALVELUT			
7100	Elinvoimalautakunta			
	Menot	-7 000	-7	-7
	Tulot	0	0	0
	Netto	-7 000	-7	-7
7150	Elinkeinoelämän edistäminen			
	Menot	-390 060	-390	-390
	Tulot	14280	14	14
	Netto	-375 780	-376	-376
7000	ELINVOIMAPALVELUT YHTEENSÄ			
	Menot	-397 060	-397	-397
	Tulot	14280	14	14
	Netto	-382 780	-383	-383
8100	Toiminnan rahoitus			
	Verotulot	5 907 000	5 684	5 741
	Valtionosuudet	3 486 700	3 400	3 400
	Netto	9 393 700	9 084	9 141
8200	Korot			
	Rahoitustuotot ja- kulut	-305 000	-310	-310
	Netto	-305 000	-310	-310

8300	Muu rahoitus			
	Rahoitustuotot ja -kulut			
	Netto	3750	4	4
8000	RAHOITUS YHTEENSÄ			
	Verotulot	5 907 000	5 684	5 741
	Valtionosuudet	3 486 700	3 400	3 400
	Rahoitustuotot ja -kulut	-301 250	-306	-306
	Netto	9 092 450	8 778	8 835
LAPPAJÄRVEN KUNTA YHTEENSÄ				
	Toimintamenot	-11 165 974	-11 169	-11 177
	Toimintatulot	3 889 789	3 851	3 853
	Toimintakate	-7 276 185	-7 318	-7 324
	Rahoitus netto	9 092 450	8 472	8 529
	Vuosikate	1 816 265	1 154	1 205
	Poistot	-1 126 392	-1 274	-1 326
	Tilikauden tulos	689 873	-120	-121
	Tunnusluvut			
	Toimintatulot/toimintakulut, %	34,8	34,5	34,5
	Vuosikate/Poistot %	161,2	90,6	90,9
	Vuosikate €/asukas	658,3	425,7	452,3
	Kertynyt ylijäämä (milj.euroa)	2142801	2 022 801	1901801
	asukasluku	2759	2711	2664

RAHOITUSLASKELMA

Toiminnan rahavirta	2023	2024	2025
Vuosikate	1816265	1154	1205
Tulorahoituksen korjauserät			
Toiminnan rahavirta	1816265	1154	1205
Investointimenot	-2068000	-1445	-1230
Rahoitusosuudet investointeihin	30000	82	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot			
Investointien rahavirta	-2038000	-1363	-1230
Toiminnan ja investointien rahavirta	-221735	-209	-25
Rahoitustoiminta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainauksen lisäys			
Antolainauksen vähennys			
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset	221735	209	25
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-450000	-450	-450
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	671735	659	475
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Rahoituksen rahavirta	221735	209	25
Lainakanta 31.12.	14046745	14255	14281
Lainakanta euroa/asukas	5091	5258	5361

10 VESIHUOLTOLAITOS

Ulkoinen/sis				
LAPPAJÄRVEN KUNTA BUDJETTI 2023				
VESIHUOLTOLAITOS (VESILAITOS+VIEMÄRILAITOS) TASEYKSIKKÖ				
TULOSLASKELMA	LTK ESITYS 2023		LTK ESITYS 2022	
Liikevaihto		553 400,00		548 300,00
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)				
Valmistus omaan käyttöön				
Liiketoiminnan muut tuotot				
Tuet ja avustukset kunnalta				
Materiaalit ja palvelut				
Aineet ja tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-125 200,00		-125 700,00	

Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)				
Palvelujen ostot	-197 000,00	-322 200,00	-170 000,00	-295 700,00
Henkilöstökulut				
Palkat ja palvelut	-13 800,00		-12 300,00	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-2 330,00		-7 580,00	
Muut henkilösivukulut	-410,00	-16 540,00	-300,00	-20 180,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-197 606,00		-201 183,00	
Arvonalentumiset		-197 606,00		-201 183,00
Liiketoiminnan muut kulut				
Liikeliikelyjä - (alijäämä)		17 054,00		31 237,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
Kunnalle maksetut korkokulut				
Muille maksetut korkokulut				
Korvaus peruspääomasta	-22 042,89		-22 042,89	
Muut rahoituskulut		-22 042,89		-22 042,89
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia erä		-4 988,89		9 194,11
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-4 988,89		9 194,11
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tuloverot				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-4 988,89		9 194,11
VESIHUOLTOLAITOS (VESILAITOS+VIEMÄRILAITOS) TASEYKSIKKÖ				
RAHOITUSLASKELMA	LTK ESITYS 2023		LTK ESITYS 2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikeliikelyjä - (alijäämä)	17 054,00		31 237,00	
Poistot ja arvonalentumiset	197 606,00		201 183,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	-22 042,89		-22 042,89	
Satunnaiset erät				
Tuloverot				

Tulorahoituksen korjauserät		192 617,11		210 377,11
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-110 000,00		-135 000,00	
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		-110 000,00		-135 000,00
Toiminnan ja investointien rahavirta		82 617,11		75 377,11
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys kunnalle				
Antolainasaamisten lisäys muilta				
Antolainasaamisten vähennys kunnalta				
Antolainasaamisten vähennys muilta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta				
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta				
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos kunnalta	-82 617,11		-75 377,11	
Saamisten muutos muilta				
Saamisten muutos				
Korottomien velkojen muutos kunnalta				
Korottomien velkojen muutos muilta		-82 617,11		-75 377,11
Rahoituksen rahavirta		-82 617,11		-75 377,11
Rahavarojen muutos				
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12				
Rahavarat 1.1				